

Мій друг Ледведик

Розділ 1

Про Передчуття

Того дня Максим прокинувся дуже рано. Мама й татусь ще спали, а він тихенько тинявся по квартирі й чекав, коли вони встануть.

Йому хотілось розповісти, що оце саме сьогодні вранці в нього вперше з'явилося Передчуття.

Річ у тім, що в їхній сім'ї дорослі завжди щось передчували. У Максимовій мами постійно бували передчуття – майже всі невиразні й найчастіше недобрі. Татусь казав, що вони безпідставні.

Татусеві ж передчуття, навпаки, були лише незаперечні, хоч і вони, як правило, не збувалися. Лише Максим ніколи й нічого не передчував.

І от нарешті у Максима з'явилося власне Передчуття. Воно було невиразне, як у мами, але незаперечне, як у тата, і до того ж дуже радісне.

Батьки все не прокидалися.

Максим відчув, що не може більше чекати й неодмінно має поділитися з кимось новиною. Він підійшов до телефона і, трохи повагавшись, вирішив зателефонувати своєму дядькові Сашку, який анітрохи не скидався на дядька й охоче приставав до Максимових ігор і пустощів. Дядько тільки-но закінчив школу, а зараз складав іспити до медичного інституту. Він був набагато старший за свого племінника, та, як казала Максимова бабуся, а Сашкова мама, не набагато розумніший.

Максим набрав потрібний номер.

Трубку відразу зняв Сашко.

– Слухаю, – сказав він хрипким після безсонної ночі басом.

– Привіт! – мовив Максим.

– А, це ти, мале бісеня? – суворим голосом запитав дядько. – Що в тебе?

– У мене – Передчуття! – захлинаючись від збудження, відповів Максим.

– У мене теж, – понуро сказав Сашко.

– Яке? – Максима прикро вразило, що хтось може мати передчуття одночасно з ним.

– Що завтра я зріжусь на хімії, – і в трубці почулись короткі гудки.

Максим страшенно образився, і йому здалось, що Передчуття теж образилось і стало меншим, отаким собі звичайнісіньким передчуттям.

Тоді Максим злякався й вирішив нікому більше про нього не говорити. Все-таки дорослі вміють зіпсувати будь-яку дитячу радість. І тому, коли батьки прокинулися, він нічого їм не розповів, а лише ходив з дуже тасмничим виразом на обличчі. Він майже не розмовляв і нічого не їв за сніданком, прислухаючись до того, що буде з Передчуттям.

А воно все більшало й більшало і врешті стало отаким: ПЕРЕДЧУТТЯМ!

Отже, щось таки мало статися. Дуже незвичайне й приємне. Тепер Максим у цьому не сумнівався.

Після сніданку до них у гості повинна була приїхати бабуся. Максим любив її, але його трохи засмучувало, що вона зовсім не схожа на бабуся. За Максимовим уявленням справжня бабуся має бути старенькою й сивою, вона повинна плести теплі светри й шкарпетки, варити варення й стрічати онука після школи смачними пиріжками. От як у Юрка з четвертого поверху. Максимову ж бабуся незнайомі вважали за маму. Вона була ще молода й надзвичайно енергійна, обіймала якусь поважну посаду і не збиралась іти на пенсію в найближчі двадцять років.

Та що там бабуся! У Максима була ще й прабабуся. Вже саме слово – прабабуся! – означало щось древнє й німецьке. У Максимового однокласника, рудого Петька, теж була прабабуся. Старенька, згорблена, обличчя вкрите густою сіткою зморщок, як на маминій улюбленій статуетці з бронзи. А Максимовій прабабусі могла б позаздрити не одна просто бабуся. Це була худенька й моторна жіночка. Жодна душа в світі не знала її віку, а коли про це питали в неї, вона відказувала, що жінці рівно стільки років, на скільки вона почувається. А почувалася вона ген як молодо й досі шила сукні у наймоднішої кравчині міста.

Годинник у вітальні вибив дванадцятку. На останньому ударі вхідні двері прочинились, і на порозі вродилася струнка й усміхнена жінка. Це була Максимова бабуся – як завжди точна й пунктуальна.

Вона приїздила десь раз на тиждень і забирала Максима на прогулянку – до парку або до музею. Іноді вони заходили до «Дитячого світу», де бабуся купувала все, що йому заманеться. Останнім часом Максим полюбив магазин «Юний технік», звідкіля вони привозили безліч незрозумілих для мами, але таких необхідних речей, як-от: мікросхеми, дріт, пластмасові обрізки. Одним словом, усе, чого так прагнула хлопчача душа.

Мама казала, що не схвалює таку лінію виховання. В якійсь дуже розумній книжці вона прочитала, що кількість іграшок має бути обмежена, щоб не розбещувати дитину. Тоді вони довго сперечалися з бабуся, яка доводила, що іграшки розвивають фантазію дитини.

Тут у їхні суперечки встрявав тато, виступаючи то на боці мами, то на боці бабусі. Але кінчалося завжди тим, що бабуся таки купувала йому нову іграшку. І, може, це було не дуже педагогічно, та Максимові завжди подобалось.

Розділ 2

в якому справдилося Максимове Передчуття

Сьогодні Максим і бабуся зібралися до «Дитячого світу». Бабуся хотіла зробити йому подарунок до першого вересня.

– Безперечно, – сказала вона дорогою, – це буде особливий подарунок, адже ти уже зовсім дорослий – скоро підеш до третього класу.

І ось Максим півгодини ходив між полиць з іграшками й відчував, що ні велика дитяча залізниця, про яку він так довго мріяв, ні пістолети, які йому так

подобались, ні навіть діюча модель планетохода не цікавлять його. Бабуся запропонувала купити якусь корисну річ, наприклад, лобзик для випилювання або набір юного електрика.

– Ні, ні, не те! – крутив головою онук.

Погляд його перебігав з полиці на полицю і раптом... Раптом йому здалося, що за ним хтось спостерігає. Він подивився на всі боки, але навколо снували діти й дорослі, не звертаючи на нього уваги. Тоді він ще раз кинув погляд на полиці й побачив невеличке ведмежа, яке сиділо за дерев'яним самоскидом, аж у самому куточку. Іншим разом він і не звернув би уваги на таку дитячу іграшку, але зараз аж прикипів до неї поглядом – Максимові здалося, що ведмежа йому підморгнуло. Він був спантеличений, та, про всяк випадок, підморгнув і собі. Тоді ведмежа підморгнуло ще раз.

– О, – тільки й мовив Максим, показуючи на дивну іграшку пальцем. – О!

– Чого ти кліпаєш очима і тицяєш пальцем? – невдоволено спитала бабуся. – Виховані хлопчики так не роблять.

– Бабусю! Я вибрав. Купи ведмежа!

– Навіщо воно тобі? – здивувалася бабуся. – Чи не зavelикий ти для таких іграшок? Та й колір у нього...

Максимові раптом стало якось ніяково через бабуся. Так, ніби ведмежа могло все чути й розуміти. Він сказав, що був недавно в зоопарку і бачив там ведмедів, то вони геть усі були саме такого кольору.

– Атож, – раптом сказав продавець, який стояв поруч, – це типowo ведмежий колір.

Максим спочатку не зрозумів, що продавець звертається до них, бо дивився він зовсім в інший бік. А продавець вів далі:

– Магазин отримав всього одну таку іграшку. Вона потрапила до нас випадково.

Він дістав ведмежа з полиці, струсив з нього пилюку й поставив на прилавок.

– Який гарненький! – сказав Максим, розглядаючи іграшку.

На ведмежаті були червоні чобітки, зелені картаті штанці й блакитний капелюшок.

– Але чому в нього хвіст? – пхикнула бабуся. – Адже, наскільки мені відомо, ведмеді хвостів не мають.

– Шановна, – розвів руками продавець, – ведмідь, що поважає себе, має хвоста.

І звернувся до Максима (хоч очі його дивилися знову кудись убік):

– Ось ти був недавно в зоопарку. Скажи бабусі, чи мають ведмеді хвоста?

Максим трохи подумав і сказав:

– Ні, не мають.

А потім подумав ще трохи і сказав:

– Так, мають.

Тепер завагалась і бабуся. Нещодавно показували передачу «У світі тварин». Там були ведмеді і, здається... Так, так. Хвости у них були. Вона почала розглядати хвоста уважніше й сказала, що цей хвіст усе ж призначався не для ведмедя, а для лева, бо на кінчику в нього невеличка китичка.

– Розумієте, це все-таки не зовсім хвіст, це електричний шнур, за допомогою якого ведмежа можна заряджати від звичайної електромережі, а в китичці дуже вдало замасковано штепсель. Іграшка може працювати й від батарейок, з гордістю за її конструкцію додав продавець.

– Ох, бабуся, та це ж комп'ютерний ведмедик! Бачиш, на ньому є навіть кнопочки, – вигукнув Максим. І запитав у продавця: – А що він уміє робити?

Продавець витяг інструкцію з коробки й почав читати її зсередини. Читав він наче напам'ять, бо його очі перебігали не по рядках інструкції, а десь над Максимовою головою.

– ...Вищезгадана іграшка за правильної експлуатації може виконувати ряд функцій.

Перше: пересуватись (див. Додаток до інструкції 1).

Друге: робити нескладні розрахунки (див. Додаток до інструкції 2).

Третє: розмовляти (див. Додаток до інструкції...), – продавець перевів подих. – Одне слово, іграшка вміє робити все, – і, звертаючись до бабусі, сказав: – Якщо зможете, то прочитайте докладніше самі.

– Що означає: «якщо зможете»? Ви гадаєте, що я неписьменна? Чи вважаєте мене такою старою?

Продавець притис руки до серця й сказав, що бабуся – одна з найосвіченіших жінок, з якими він останнім часом розмовляв, але інструкція надрукована дуже дрібним шрифтом.

Бабуся мовчки витягла з сумочки елегантний футлярчик, розстебнула його й наділа на носа окуляри. Потім узяла інструкцію й прочитала: «ЛЕВ».

– Пробачте, але, мабуть, це інструкція до того лева, чийого хвоста отримало це бідолашне ведмежа.

– Ні, «ЛЕВ» – це скорочене від «Ляльковий електричний ведмедик», – терпляче пояснив продавець.

Бабуся відклала інструкцію вбік і сказала, що іграшка, безумовно, бракована, що її ніхто не купує і що лежить вона на полиці вже не перший рік, бо вся припала пилюкою.

Та онук не здавався:

– Купи Ледведика, прошу... Купи Ледведика!

– От бачите, хлопчик уже дав йому гарне ім'я – ЛЕДВЕДИК, – підтримав Максима продавець.

Хлопчик подивився на нього з вдячністю. Продавець йому дуже подобався. От тільки трохи бентежила звичка дивитись при розмові в інший бік.

– Я розумію вашу особисту зацікавленість, – багатозначно глянула на продавця бабуся. – Вам хочеться позбутися залежалого товару. Добре. Скільки ви за нього правите?

– Десять гривень і одну копійку, – ввічливо відповів продавець.

– Яка дивна ціна, – підняла брови бабуся. – До чого тут одна копійка?

– Це приплата за чарівність, – притишуючи голос, сказав той.

– Як на мене, то він не такий уже й чарівний.

– Розумієте, – так само тихо вів далі продавець, – мається на увазі не чарівливість, а чародійство.

– Ну, це вже занадто, – обурилася бабуся. – Постав цю потвору на місце й ходімо купимо якусь пристойну іграшку.

Максим притис Ледведика до грудей і вперто хитнув головою.

– Гаразд, – сказала бабуся, – нехай буде по-твому. Віддай свій скарб продавцеві. Він його гарненько запакує, щоб перехожі не лякались.

І пішла до каси.

Вони вийшли на вулицю, і Максим запитав:

– А продавець цей дуже симпатичний – чи не так?

– Еге ж, – сказала бабуся.

– А правда, він трохи дивний? – знову спитав онук.

– Чому? – не зрозуміла бабуся.

– Бо він, як розмовляє, то не зрозумієш, куди й дивиться.

– Він просто косоокий, – пояснила бабуся.

– Здорово! От би й мені так.

– Як ти можеш таке говорити? – вжахнулась бабуся. – Це нещастя!

Максим не став з нею сперечатись, але заздрісно подумав, що все-таки це здорово – можна списати контрольну в сусіда по парті або непомітно підглянути в підручник, якщо тебе викличуть відповідати урок. Продавець, мабуть, так і робив у дитинстві, подумав Максим. І від цієї думки той сподобався йому ще більше.

Бабуся запропонувала трохи погуляти, та Максимові хотілося якомога скоріше приїхати додому й побути в своїй кімнаті наодинці з новою іграшкою. Бабуся трохи образилась, але поцілувала його в щоку й посадила в тролейбус.

Коли Максим зайшов до кімнати і поставив подарунок на ліжку, з коробки почувся здушений голос: «Не дуже ввічливо ставити догори ногами приятелів». Максим заляк від несподіванки.

Ось так і збулось вранішнє Передчуття, і у Максима з'явився новий приятель, якому він ще в крамниці дав ім'я – Ледведик.

Це тому, пояснював Максим згодом, що він викапаний тобі ведмідь, але з лев'ячим хвостиком. А до того ж це красиво. Чи не так?

Розділ 3

Про те, ким насправді виявився Ледведик

Коли продавець говорив, що кумедний ведмедик уміє робити все, то він нітрохи не перебільшував: Ледведик ходив, розмовляв, навіть читав і рахував. І якщо ходив він трохи вайлувато й незграбно, а говорив скрипучим голосом, старанно вимовляючи слова, немов іноземець, то читав він не гірше за Максима, а задачки розв'язував значно швидше й вправніше за нього, й щоразу його результат збігався з відповіддю в підручнику.

– Як добре, що я тебе вибрав, – сказав Максим захоплено, коли Ледведик ще й відремонтував його автомашину на батарейках.

– Ти? мене? вибрав? – затинаючись на кожному слові, обурено спитав Ледведик. – Та це ж я тобі підморгнув, щоб привернути твою увагу! Ти ж багато разів байдуже проходив повз мене. А я добре до тебе придивився за цей час. І нарешті обрав саме тебе.

Максим здивовано глянув на Ледведика.

– Авжеж, – вів далі Ледведик, – я півроку просидів за самоскидом, щоб залишитись непоміченим. Я не хотів, щоб мене придбав абихто.

– Вперше чую, що іграшки можуть самі обирати собі покупців.

– Ти вважаєш мене іграшкою, зробленою на розвагу дітлахам? – образився Ледведик.

– Пробач, але я гадав, що в іграшковому магазині продаються лише іграшки, – почав виправдовуватися Максим.

– А ти хіба не звернув уваги на слова продавця, коли той говорив про чародійство? Навіть він почав про щось здогадуватись, а дорослі ж у цьому так мало тямлять.

– То, виходить, ти – чарівник? – тремтячи від захоплення, спитав Максим.

– Ні, не зовсім. А точніше – зовсім ні. Але ти, будь ласка, не хвилюйся. Мені слід було б тебе трохи підготувати, та я не знаю, як це краще зробити.

– Ледведику, говори швидше, бо я помру від цікавості, – і, помітивши, що Ледведик все ще вагається, додав: – Вважай, що ти мене вже підготував. Ось бачиш, я вже готовий почути найнеймовірніші речі.

– Тоді слухай. Я – прибулець.

– Тепер розумію, – з полегкістю сказав Максим. – Ти – брат по розуму. І прилетів до нас із космосу.

– Ти майже вгадав, – ухильно відповів Ледведик. – Але я бачу, ти нітрохи не здивувався. А я думав, що для тебе це може стати потрясінням. Мене тому й попередили вдома, щоб я був дуже обережний, коли відкриватиму свою таємницю.

– Річ у тім, що мій татусь – фахівець у галузі контактів з позаземними цивілізаціями, – Максим говорив трохи винуватим голосом, ніби виправдовуючись, що обійшлося без потрясіння. – А просто кажучи, він розшукує в космосі братів по розуму.

– І багато він їх розшукав? – поцікавився Ледведик.

– Жодного. У тім-то й річ... і от нарешті це сталося! Я зараз зателефоную татові. Гадаю, що тут зберуться всі його співробітники.

– То в нього є й співробітники? – здивувався Ледведик. – Їх багато?

– Чоловік двадцять.

– Що ж вони роблять цілими днями на роботі, коли до них ніхто не прилітає?

– Ну... – Максим раптом зрозумів, що не знає про це анічогісінько. – Вони намагаються встановити контакт. То я зателефоную?

– Зачекай, – зупинив його Ледведик. – Скажи: а що вони тут робитимуть?

– Гадаю, що спершу тебе про все розпитають, а потім сфотографують для преси, щоб увесь світ дізнався про твоє прибуття.

– Ой, не треба цього, – злякано попросив Ледведик. – По-перше, я не зможу розказати їм усе, бо сам ще знаю дуже мало, по-друге, я пообіцяв удома, що унікальному будь-якого розголосу, а по-третє, як сюди набіжать двадцятьоро дядечок, то вони нам усе зіпсують. Сам знаєш, для цього досить і одного.

Максим скрушно зітхнув. Він це знав, та все ж таки йому було шкода, що тато не довідається про прибуття Ледведика. Уже дванадцять років тато чекав на цю хвилину, і мама нещодавно сказала, що коли у Всесвіті не знайдеться хоча б одного інопланетника, хай і не надто цивілізованого, то це вб'є тата. А Ледведик був цілком цивілізований, як на Максима, розмовляв, читав, навіть розв'язував задачки за третій класі. Він знову почав умовляти Ледведика, але той був неблаганний.

– Я не зовсім підходящий об'єкт для твого татка, – додав він.

– Чому? – занепокоївся Максим. – Може, ти вважаєш себе не надто цивілізованим?

– Як на кого, – холодно відповів Ледведик. – Я маю на увазі інше. Ти казав, що твого батька цікавлять позаземні брати по розуму?

– Звичайно, позаземні.

– Тоді я йому напевне не підходжу, бо прибув до вас не з космосу.

– А звідки ж?

– З Землі.

Максим отетерів.

– Так, так, – ствердно кивнув головою Ледведик. – Ми живемо на Землі, поруч із вами.

– Поруч із нами? Тоді чому ми вас не бачимо?

– Бо ми живемо у Паралельному Світі.

– Нічого не розумію. Де ви живете?

– Я ж тобі кажу – у Паралельному Світі. Він тут, поряд з вашим, але ніколи з ним не перетинається. Ну, як дві залізничні колії, що біжать поруч, але ніколи не сходяться. Тому ви про наш світ нічого не знаєте.

– А як ви про нас дізнались?

– Це відкриття зробив наш видатний учений – Мудригаль Премудрий. Він попервах, як і твій батько, намагався знайти братів по розуму у Всесвіті, але цілих

сто дванадцять років до нього ніхто не озивався і не прилітав. Тоді він зрозумів, що шукає не там і не так, і думав ще сто дванадцять років.

– У вас так довго живуть? – здивувався Максим.

– По дві тисячі років. Не менше. І що більше думають, то довше живуть.

– Он як! А моя прабабуся каже, що думки вкорочують віку й додають зморщок на обличчі.

– Не знаю як зморщок, але віку вони додають напевно. Один наш учений ось уже три тисячі років думає над Грандіозною Проблемою. То він каже, що ніщо не додає так сили й наснаги, як розумова праця.

І Максим вирішив, що тепер замість зарядки, якої він усе одно не робив, буде кожного ранку п'ятнадцять хвилин думати. Ну, не п'ятнадцять, а десять напевне. Потім він спитав:

– І що ж він придумав?

– Хто?

– Мудригаль Премудрий.

– Він відкрив Паралельні Світи, їх багато. Подібно до вашого, вони існують поруч, але, знову ж таки, не перетинаються між собою.

Максим намагався уявити собі ці світи, та далі за приклад з залізничними колями його уява не сягала.

– Потрапити в інший вимір непросто, – продовжував Ледведик. – Це роблять за допомогою спеціальних Переходів. Але ними, звичайно ж, треба уміти користуватись.

– О, – вставив Максим, – у нас теж є переходи. І ми уміємо ними користуватись. Усі знають, що на червоне світло переходити не можна, коли горить жовте – треба зачекати, а на зелене вже можна йти.

– Твій приклад вдалий, хоч наші Переходи значно складніші. І для бажаючих у нас відкриті дворічні курси з вивчення Правил Переходу.

– Ти їх закінчив?

– Так, бо як би я втрапив у потрібне місце, тобто до вас? А зараз, пробач, я хотів би трохи подумати.

– Про що?

– Як про що? Просто подумати. У нас, у Ледведії, щодня відводиться година для роздумів. Саме від одинадцятої до полудня. – Він поглянув на годинник. – Ось бачиш, я вже відчуваю, що настав час для роздумів.

І Ледведик почав думати, а Максим, щоб не заважати йому, навшпиньки вийшов з кімнати.

Сьогодні зранку тато був удома. Він збирався на нічне чергування, бо фахівці з контактів працювали цілодобово—а що, як хтось озветься з глибин космосу саме вночі? Татові чергування дуже не подобались мамі через те, що тато спав після них до обіду і їй самій доводилося ходити по молоко. Вона казала, що вночі всі люди сплять і що інопланетники, на її погляд, не виняток. Тоді в тата починало сіпатися під лівим оком, і він казав, що, по-перше, не інопланетники, а інопланетяни, а по-друге, вона зовсім не тямить у законах зміни дня й ночі. І що, може, коли у нас глупа ніч, то де-небудь на іншій планеті в цей час у розпалі день. І взагалі, казав він, замість того, щоб бути опорою в його пошуках, мама, мовляв, хоче посіяти в його серці зневіру. Після цих слів Максима відправляли на вулицю, і найцікавіше з їхньої розмови він уже не чув.

Але зараз мами вдома не було, і ніхто не заважав татові працювати на його улюбленому місці — за кухонним столом. Максим відкрив холодильник і витяг звідти котлету. Останню. Він хотів розрізати її навпіл, але один шматок вийшов більший. Він з'їв менший, а більший поклав поруч з татом — той, звичайно ж, забув поснідати. Тато перестав писати і з вдячністю поглянув на сина. Тоді

Максим спитав, чи правда, що поряд з нашим світом існують інші світи і в них живуть розумні істоти?

— А, це ти про паралельні світи...— мовив татко.— Теоретично, може, й існують, але на практиці це не доведено.

— Хе, а от Мудригаль Премудрий довів,— недбало кинув Максим і пішов на вулицю погуляти.

Тато взяв котлету і почав замислено її жувати. Потім раптом викинув усі списані за ранок аркушки в кошик із сміттям, схопив ручку й почав щось гарячково строчити на клапті білого паперу, навіть не звернувши уваги, що ним виявилася мамина викрійка дуже модної спіднички.

Розділ 12,

найдовший, про «Квочку»

У суботу рівно о чотирнадцятій годині Сашко заїхав за Максимом, і той подумав, що гени таки успадковуються, бо Сашко був такий же пунктуальний, як і бабуся.

На їхнє щастя, батьки пішли в кіно, і тому збирання було недовгим. Правда, мама залишила своєму братові довжелезний список корисних порад і настанов, а в кінці червоним чорнилом приписала ще й застереження. Та Сашко посміхнувся і, не читаючи, поклав списаний аркушик до кишені. Він узяв велику сумку з їжею і теплими речами в праву руку, генний відновлювач – в ліву, а Максим узяв Ледведика на руки, бо той не хотів зайвого розголосу.

– Тобі обов'язково брати з собою цього страхопуда?

– Обов'язково, – спокійно відповів Ледведик.

– Це ведмедик сказало? – розгубився Сашко.

– Між іншим, слово «ведмедик» – чоловічого роду, – так само спокійно додав Ледведик.

Звичайно, після цього вони мушили сісти рядочком і розповісти Сашкові все від самого початку, тобто від магазинного прилавка. Бо коли Максим втаємничував його в справу про мамонта, то про самого автора нічого не сказав. От для кого Ледведикове прибуття було потрясінням! Коли Сашко врешті оголтувався, то перепросив за своє нетактовне зауваження, взяв сумку цього разу в ліву руку, а відновлювач – в праву. Вони вийшли з дому, сіли в машину й поїхали на дачу.

Дорогою Ледведик виклав Сашкові суть справи. Той був у захваті. Вони почали голосно обговорювати тонкощі експерименту. Виявляється, що Сашко саме проходив на першому курсі про гени, і тому їхня розмова була так пересипана спеціальними термінами, як прабабусині речі лавандою. Тільки й чути було: кон'югація, гаплофази й ще якісь слова, що Максим і не подужав би вимовити. Він утратив цікавість до їхньої розмови й вирішив поміркувати над проблемою генів самостійно. От візьмімо гречану зернину, думав він. Звідки ж знати, що вона не жито чи просо? А що, коли старанно перемішати зерна гречки, жита та проса і посадити? Раптом їхні властивості переплутаються і з гречки виросте жито? А потім можна ж тому гречаному зернятку просто нав'яти, що воно, скажімо, просо. Сашко якимось розповідав, що до них в інститут приїздив гіпнотизер. Так от, той гіпнотизер міг нав'яти будь-що. Сашкового приятеля, наприклад, який легковажно дав себе загіпнотизувати, він перетворив на ліхтар. І бідолаха так і простояв цілий вечір у кутку сцени з високо піднятою рукою. Коли наступного ранку до зали зайшла прибиральниця, то мало не зомліла, бо той приятель просив, щоб вона його вимкнула. Гіпнотизера ледве впіймали в аеропорту, і він розгіпнотизував небораку, але з того часу з ним щось скоїлось. Загалом він був цілком нормальний, але інколи

згадував своє недовге життя в ролі ліхтаря і тоді телефонував Сашкові додому – той мусив вимикати його дистанційно, тобто на віддалі. Тож Максим і подумав, що й гречане зерно можна було б загіпнотизувати. Він дочекався, поки Ледведик замовкне, і хотів поділитися своєю ідеєю, але, коли відкрив рот, то заговорив віршами:

Посаджу я гречане маленьке зерно
І навіювать буду, що просо воно.
Доти, доти торочити буду про те,
Поки просом гречане зерно проросте.

Сашко глянув через плече на свого племінника й підхопив:

Хоч словами товкти будеш гречку довіку, –
Та не зіб'єш ти гени, однак, з пантелику!

І всі троє розсміялись.

Тільки-но вони приїхали на дачу, як одразу витягли відновлювач з мішка й під'єднали його до розетки. Ледведик попередив, що для експерименту потрібно багато енергії, та Сашко заспокоїв, що всі витрати він бере на себе. Він-бо отримує стипендію і тому спроможний фінансувати експеримент з відтворення мамонтів.

– До речі, як ми його назвемо? – запитав Сашко.

– Мамонта? – перепитав Максим.

– Ні, експеримент.

І запропонував назвати його «Феніксом». Мовляв, існує така легенда про птаха Фенікса, що спалює себе, а тоді народжується з попелу новим і прекрасним.

– То як вам символіка? – він задоволено подивився на друзів.

Ледведику назва не сподобалася, бо вона не відображала технічний бік справи. Він запропонував свою – «Експеримент з перевірки теоретичної можливості генного відтворення живих організмів». Але й цю назву забракували, бо вона була надто довгою.

Тоді Максим сказав, що пропонує назвати експеримент «Квочкою». І пояснив, що відновлювач працює за принципом квочки, яка з яйця висиджує курчат. Ця назва теж не сподобалась, але виявилась такою причіпливою, що мимоволі вони почали називати і експеримент, і сам відновлювач «Квочкою».

Зовні «Квочка» була схожа на радіоприймач, бо Ледведик змонтував пристрій у його корпусі. І коли він підключив «Квочку» до електромережі, Максим так і чекав, де звідти полине ніжна мелодія або передадуть прогноз погоди на завтра. Але радіоприймач мовчав, і чомусь лише в цю хвилину Максим повірив в успіх експерименту.

Ледведик і Сашко вирішили вибрати масштаб 1:10, тобто зменшити мамонта в десять разів.

– Найбільше, що ми отримаємо, це мамонта висотою тридцять п'ять сантиметрів, – пояснив Сашко, – якщо зріст вимерлих мамонтів не перевищував три з половиною метри.

Саме такої висоти і був відновлювач, так що мамонтику там було б не дуже тісно.

– Якщо він взагалі з'явиться, – докинув Сашко скептично.

Вони посиділи навкруг «Квочки», по черзі заглядаючи у невеличке віконце, яке спеціально для цього було зроблене, і спостерігали, як там ідуть справи. Мамонт не з'являвся. А «Квочка» все працювала. Диск лічильника обертався з такою швидкістю, що Сашкової стипендії могло не вистачити на фінансування

експерименту, і він почав тривожитися, хоча й намагався надати своєму обличчю безтурботний вигляд.

– Нехай би це був мамонт завбільшки з муху або навіть комара, – казав він, зі страхом поглядаючи на «Квочку». – А то лічильник рахує так, ніби тут завод працює, а результатів катма. Я, звичайно, не відмовлюсь від фінансування експерименту, й мені зовсім не жаль трьох-чотирьох моїх стипендій. Адже й негативні результати мають цінність для науки, але...

Максим недобре глянув на дядька й подумав, що не слід було його втаємничувати. Бо хоч сам він вірив в успіх і знав, що «Квочка» не підведе, та все ж дуже хвилювався. Він сидів навпочіпки, не зводив очей з віконця і, не знаючи для чого, тихенько примовляв:

– Ростіть, мамонти, великі й маленькі, ростіть, мамонти, великі й маленькі!

Лише Ледведик був спокійний і незворушний. Він знав, що експеримент слід проводити ретельно й бездоганно, і тому кожні п'ять хвилин занотовував усе, що відбувалося. А оскільки нічого не відбувалось, то він записував кожного разу: «Мамонт не з'явився», – і ставив навпроти напису час.

Минуло іще з півгодини, Сашко почав шкодувати, що встряв у таку дорогу халепу, і вже намірявся піти перевірити свої вудочки, як раптом Ледведик сказав спокійно і якимось буденно:

– Мамонт з'явився.

Відштовхуючи один одного, вони припали до віконця. Ніякого сумніву – на дні «Квочки» стояв мамонт! Власне, назвати його так було б жахливим перебільшенням, бо розміром він був, як квасолина. І все-таки то був мамонт – можна було виразно бачити хобот і два бивні, які майже сягали землі. А Максимові здалось навіть, що він кліпнув очима, хоч очей розгледіти було ще неможливо.

– Ура! Подіяло! – закричав Сашко і штовхнув Максима ліктем.

– Подіяло! – й собі закричав Максим і штовхнув ліктем Ледведика.

– Подіяло! – видихнув Ледведик і записав у зошиті: «16.00. Мамонт з'явився».

Тоді вони знову припали до віконця. Мамонт усе ріс і ріс. Ось він став розміром із кулак, потім як два кулаки. Ось уже його голова сягнула покришки «Квочки».

– Вимикай! – скомандував Сашко, і Ледведик витяг штепсел із розетки.

– Здрастуйте! – почувся раптом за спиною в друзів. Вони аж підскочили від несподіванки. На порозі кухні стояла Тетяна Іллівна, їхня сусідка. Поруч із нею був її собака Лессі. Мама казала, що у Тетяни Іллівни нюх на сенсації. От і цього разу вона була першою на місці події і хоча ще не знала, у чому справа, але нюх підказував їй, що тут діється щось незвичайне.

Першим оговтався Сашко. Він ввічливо привітався з нею, а потім почав не зовсім ввічливо відтісняти сусідку з кухні. Він сказав, що вона має обов'язково подивитись, який агрус посадив батько. Врешті Сашкові пощастило виманити її з кухні й затягти на інший кінець садиби. Вона захоплено кивала головою, слухаючи Сашкові просторікування про фантастичну урожайність агрусу, який його батько вивів минулого року, але увесь час занепокоєно поглядала на будиночок. Її собака теж був занепокоєний. Він зовсім не цікавився агрусом, зате його увагу привертало якесь шарудіння й тупотіння на кухні. Врешті, коли хазяйка втомилася його стримувати й хотіла прив'язати повідок до яблуні, Лессі вирвався і, несамовито гавкаючи, помчав до будиночка.

– Лессі, Лессі! Назад! – закричала Тетяна Іллівна вслід, та собака не послухався і вскочив до кухні.

Звідти почувся страшенний грюкіт і через кілька секунд вибіг мамонт. Він промчав повз Сашка доволі прудко, як на свою комплекцію, так що той навіть не встиг його перехопити. За мамонтом біг Лессі. І якби не Максим, якого собака

тягнув за собою на повідку, то так вдало розпочатий експеримент міг би закінчитись для мамонта трагічно. Нарешті собаку трохи заспокоїли й почали заспокоювати хазяйку. Сашко переконував її, що то був лише невеличкий дикий кабанець, якого Максим узяв із живого куточка в школі, щоб той трохи подихав свіжим повітрям і розім'яв м'язи.

– Дуже милий кабанець, – запевняв він її гаряче. – Просто Лессі почув дичину й трохи розхвилювався.

Але Тетяна Іллівна не слухала його пояснень. Вона сказала, що не полишить цю історію без розслідування і що нехай Сашко не робить із неї посміховиська.

– Я ж бо знаю, що то таке! – крикнула вона уже через паркан. – Де це бачено, щоб у кабанців, нехай і диких, були бивні?!

Коли вона зникла за рогом, друзі вирішили спокійно обмірковувати справи. Та спокійного обмірковування не вийшло. Вони гарячкували, перебивали один одного, кричали. Потім дійшли якоїсь згоди та виробили план. Сашко та Максим за тим планом повинні були податись на розшуки, а Ледведик мусив сидіти й чекати мамонта на дачі.

– Бо як Лессі та його хазяйка побачать іще й лялькового ведмедя... – почав Сашко, але Максим так глянув на нього, що він замовк і, не закінчивши фрази, побіг на розшуки.

Максим підбадьорливо поплескав Ледведика по спині й собі побіг на розшуки. В інший бік.

Розділ 13,

в якому з'ясовується, що мамонти нікому не потрібні

Уже смеркалося. Ледведик самотньо сидів на кухні між уламків, які залишилися від «Квочки» після нападу Лессі, й хвилювався, куди поділися друзі. Врешті вони повернуся ні з чим. Мамонта знайти не вдалося. Друзі були у відчаї.

Тут під вікном почулося тупотіння й хекання.

– Мабуть, наш мамонтик вирішив повернутися додому, – з надією сказав Максим.

Але це був не мамонт, а шестирічний Василько, який жив на дачі з бабусею на сусідній вулиці.

– Хлопці! – закричав він. – Я зловив маленького слона!

І він почав, захлинаючись від хвилювання, розповідати, як той слоник забіг до них на дачу та поїв усі бабусині оладки, що стояли на ганочку, а потім так налякав їхнього kota Мурзика, що той і досі сидить на вершечку тополі й не хоче златити. І як злякалася бабуся, а він, Василько, нітрохи не злякався, а загнав слоника в сарайчик і зачинив там.

– Ага, це той слон, що втік днями із зоопарку, – одразу знайшовся Сашко. – Я вчора читав оголошення у «Вечірці».

– Як жаль, – сказав Василько, – а я думав, що то нічий слоник. І хотів забрати його з собою.

– Ні, він зоопарківський, – твердо мовив Сашко, – і його належить одразу повернути. Їдьмо до вас зараз же на машині. Треба негайно вивезти його в зоопарк.

Василько засмутився, що слона заберуть, та Сашко сказав, що він зможе бачитись із ним щодня, бо Василькові напевно дадуть безкоштовний квиток для відвідин зоопарку за його знахідку. Взагалі, з практичного боку, Сашко виявився незамінним. Він швидко вмів усе владнати, і його завжди слухались.

Василькова бабуся дуже зраділа, що справа так швидко владналась.

– Ця тварюка, – скаржилася вона Сашкові, – повитоптувала всі грядки.

– І ще поїла твої оладки, – радісно додав Василько.

Вирішили їхати до міста, бо на дачі історія з відтворенням мамонтів уже починала набирати небажаного для Ледведика розголосу. Сашко запропонував зупинитись у нього, бо вдома до понеділка нікого не буде. Максим з Ледведиком погодилися.

Мамонтик виявився дуже сумирний і лагідний за вдачею, але занадто грайливий. Передовсім він кинувся обстежувати своє нове житло й поперекидав стільці, потім розбив дві порцелянові чашечки, гордість бабусиноного дому, а коли забіг до вітальні, то з'їв кілька аркушиків квартального звіту, який бабуся підготувала до понеділка. Ледведик здогадався, що мамонтик зголоднів, і вони почали його годувати. Той вмовив усі бутерброди, які наготувала Максимова мама, потім усе, що наготувала Сашкова мама, а Максимова бабуся, тоді з'їв сир та масло, які знайшлися в холодильнику, і все одно було видно, що він голодний.

– Бідненький, – сказав Максим, – він же так довго не їв!

– Дивно, куди воно в ньому тільки дівається? – забідкався Сашко. – Таке невеличке створіння, а таке ненажерливе.

– Мене куди більше дивує і непокоїть інше, – сказав Ледведик, смикаючи китичку свого хвоста. – Ви не помітили, що наш мамонтик трохи побільшав?

Сашко й Максим раптом зрозуміли, що мамонт і справді став завбільшки, як невелике теля.

– Що будемо робити? – запитав Сашко. – Боюсь, так він скоро виросте до своїх справжніх розмірів. Його треба швиденько здати в зоопарк. Думаю, там зрадіють такому надходженню.

Не чекаючи на згоду друзів, він взявся телефонувати до директора зоопарку. Сашко не наважився одразу сказати, що йдеться про мамонта, щоб директор часом не кинув трубку. Він делікатно називав його «одна тварина з родини слонових». І хоч Сашко палко переконував директора, що другого такого звіра не має жоден зоопарк світу, директор сказав, що не може у найближчому кварталі взяти слона на баланс, бо план по слонах зоопарк уже виконав. От якби гарний екземпляр тигра або лева...

Сашко пожбурих трубку, не дослухавши директора.

– Бюрократ! – кричав він і бігав по квартирі, увесь час натикаючись на мамонта, який став уже завбільшки з корову. – Йому, бачте, потрібен лев! А мамонт! Єдиний у світі мамонт! – І Сашко з острахом глянув, як той нависає над ним кошлатою головою.

– Знаєш, подзвони ще до зоологічного музею, – запропонував Максим. – Я бачив там живого крокодилчика, то, може, їм знадобиться і живий мамонт.

Сашко так навпростець і запропонував директоріві музею живого мамонта. Той відповів, що живий мамонт їх не цікавить. От якби опудало...

Сашко переповів розмову друзям, уважно оглядаючи при цьому мамонта, немов розмірковуючи, яке з нього вийде опудало. Ледведик аж підскочив від обурення, підбіг до мамонта і розкинув лапки, наче захищаючи його від напасників.

– Лише за те, що він – живий мамонт, з нього хочуть зробити опудало?! Ні за що в світі!

Максим погодився з Ледведиком. Сашко сказав, що в принципі теж згоден, але щось треба робити і то якомога скоріше, бо мамонт став на зріст уже як невеличке слоненя.

– Ще година, і ми не зможемо його вивести з квартири, бо він не пролізе в двері, – сказав Сашко з відчаєм і почав виштовхувати мамонта в передпокій.

Мамонтик подумав, що затівається якась цікава гра, і легенько брикнув задньою ногою. Сашко відлетів у протилежний кінець вітальні.

– Ой! – закричав він. – Це не мамонт, а хижий звір! Ось я його шваброю!..
– Навіщо так нервувати? – заспокоїв Сашка Ледведик. – Зараз я йому все поясню.

Він підійшов до мамонта, смикнув його за бивень, і той схилив до Ледведика сумирну голову. Ледведик щось прошепотів йому на вухо, мабуть, мамонтячою мовою, бо той згідливо закивав головою і пішов слідом за Ледведиком з квартири.

У дворі малеча обступила мамонта, а якийсь невихований хлопчик почав смикати його за хвіст.

– Руками не чіпати! – гримнув Сашко. – Це діюча модель мамонта. Дуже дорога.

– Наче справжній, – захоплено мовила мама невихованого малюка.

– Імпортна річ, – поблажливо пояснив Сашко й побіг ловити вантажне таксі.

Таксистові Сашко наплів, що буцімто знімається доісторичний фільм і що треба підкинути на знімальний майданчик слона, загримованого під мамонта.

Максим лише дивувався, як до ладу Сашко бреше. В нього б так не вийшло. Мама каже, це тому, що коли Максим говорить неправду, то його вуха червоніють. А ось Сашко верзе несусвітенні дурниці, і вуха в нього нормального кольору, і вірять йому всі охоче.

– Куди ми їдемо? На знімальний майданчик? – пошепки спитав Максим, що вже сам мало не повірив у Сашкові вигадки.

– До твоєї славної прабабусі.

– Вона не погодиться, бо до неї приїздить приятелька з алергією. Це коли ніс свербить від тварин, – пояснив Максим.

– Приятелька буде завтра, а за ніч, може щось та переміниться, – легковажно сказав Сашко. – Можливо, я й справді прилаштую мамонта до кіностудії. За великі гроші, – а тоді голосно озвався до водія: – Зупиніться, будь ласка. Приїхали.

Вони спинились біля пагорба, до якого з трьох боків підступали новобудови, а з четвертого тулилось кілька будиночків. Колись, дуже й дуже давно, тут було село, тоді воно стало передмістям, а ще трохи згодом – околицею міста. Тепер межі Києва посунулися ген-ген за небокрай. Прабабуся говорила, що стала киянкою, не докладаючи до цього жодних зусиль, і що це просто чудово – таке вдале поєднання принад цивілізації і природи. Під природою малися на увазі хатинка під вишнями, пагорб і коза, а під цивілізацією – супермаркет і відеосалон.

Мамонт з Ледведиком залишились на вулиці, а Сашко з Максимом пішли на переговори.

Прабабуся гойдалась у гамаку під розлогою грушею.

– Ви лишень погляньте, який сьогодні особливий захід сонця, – встала вона їм назустріч.

Хлопці трохи помилувались призахідним сонцем, а тоді Сашко сказав руба:

– Бабусю, ми мусимо поставити тебе перед фактом.

– Якщо «фактом» ти називаєш оте чудовисько за парканом, то, пробач, я пояснила Максиму...

– Ні, ти все-таки послухай, – перебив Сашко гаряче. – Це – мамонт. Дуже рідкісна, я б сказав, унікальна тварина.

Він махнув рукою Ледведикові, і той зайшов з мамонтом на обійстя.

– Який гарненький, – сплеснула руками прабабуся. – Такі модні штанця та й капелюшок! – Вона зацікавлено розглядала Ледведика. – Оцю тварюку я б охоче взяла собі.

– Мене звать Ледведик, – чемно назвався той, гречно піднімаючи капелюх.

– Марія Філаретівна. Актриса, – чомусь додала вона, хоча ніякого відношення до театру не мала. Прабабуся схилилась до Ледведика і потисла йому лапку. – То

це і є Максимова знаменита комп'ютерна іграшка? А казали ж, що вона не працює. Скільки буде двічі по два? – звернулась вона до Ледведика.

– Чотири, – відказав той.

– Який розумний, – здивувалась прабабуся. – Яка столиця Парагваю?

– Місто Асунсьйон, – відповів Ледведик.

– Ти диви, а я й не знала, – прабабуся засміялась. – Добре, давайте пити чай.

Вони сиділи за столиком на веранді, пили чай і мило гомоніли про погоду.

Сашко підморгнув Максимові, мовляв, усе в порядку, і воно таки скидалось на те, бо прабабуся годувала мамонта сухарцями.

– То це й справді мамонт? – вона почухала йому за вухом.

– А ти не впізнала? – здивувався Максим.

– Як же я могла впізнати? – в свою чергу здивувалась прабабуся.

– Хіба вони не бігали полями й лісами, як ти була маленькою? – поцікавився правнук.

– На той час, як я народилася, мамонти й динозаври вже вимерли, – образилася прабабуся.

– Пробач, – відказав Максим, – я думав, що ти...

Сашко зробив Максиму «страшні очі», і той зрозумів, що бовкнув якусь нечемність.

– Давайте познайомимо Маркізу з мамонтом, – удавано радісно запропонував Сашко.

Але прабабуся сказала, що коли той звір і справді така дивовижа, то нехай його годують учені, а Маркіза надто полохлива, і у неї станеться нервовий струс.

Друзям довелось пообіцяти, що вони не підуть з мамонтом повз пагорб, аби не наполохати вразливу козу, і вони попрошували провулком до невеличкого парку.

– Це ти все зіпсував, – злостився Сашко, – не треба було натякати на бабусин вік.

– Але я й справді не знав, що мамонти так давно вимерли, – сказав Максим винувато й ледь не заплакав.

КАНІКУЛИ З ЛЕДВЕДИКОМ

Розділ 4

Про несамовите буяння серпня і літню колекцію суконь

Видно, так було завгодно долі, аби Максим прийняв врешті пропозицію прабабусі, яка вчора найпершою з рідні зголосилася поїхати з ним до аеропорту стрічати гостю. Максим перевдягнувся у новенькі джинси й модну цього сезону сорочку і пішов у передпокій, де біля телефона лежав великий сімейний записник з номерами звичайних телефонних апаратів, які сумирно стояли в оселях, прикуті шнуром до стаціонарної телефонної лінії.

Максим набрав номер прабабусі. За такої погоди – абсолютно марна справа. Вона напевне сиділа у своєму садочку та милувалася «несамошитим буянням серпня», який, за її словами, був найкращий за останні п'ятдесят років.

Максим витяг з балкона велосипед. Ліфт не працював, і він остаточно переконався, що обставини і техніка працюють проти нього.

– Який спортивний хлопчик, – привітно мовила консьєржка тьотя Зіна, що сиділа біля дому на лавочці й чухала безхвостого kota Бурмила за вухом. – Спорт – це здоров'я!

«Еге ж, здоров'я, – подумав Максим. – Не лиши бідному хлопцю бодай копійчини на таксі до аеропорту! Скоріш би вирости, стати самостійним і позбутися осоружної опіки дорослих!»

До прабабусиної оселі було рукою подати, але це як по прямій і вертольотом, а не на велосипеді – вниз-вгору, вниз-вгору, де Максим верхи на ньому, де він верхи на Максимові. Дорога ця була улюбленим місцем байкерів і прабабусиної кози Маркізи. Любив її колись і Максим, як мама везла його на санках або тато ніс на плечах. Але за такої спекоти й у такому темпі дорога перетворилася на пекельні тортури.

Коли він видряпався на схил, де у рясному садочку під розлогою грушею сиділа прабабуся і обмахувалась віялом, він геть стомився, спітнів і зчесав коліно, так що радше поїхав би скупатися до річки, аніж стрічати якусь незнайому дівчинку, з якою можна було спілкуватися лише англійською. І Максим майже пожалкував, що погодився запросити Каролін, прирікши себе на цілий місяць на добрі манери й іноземну мову.

– О, Максиме, подивись... – почала прабабуся захоплено.

– ...яке несамовите буяння серпня, – закінчив Максим швиденько. – Пра-Ба, збирайся скоріше. Ми їдемо до аеропорту.

– А що Сашко?

– Проблеми з шиною.

– Знову в аварію вклепався? А однокласники хіба не можуть тебе прихопити? – прабабуся все ще ображалася, що Максим учора відхилив її кандидатуру, хоч вона одна з усієї рідні вільно володіла німецькою.

– У мобілці меню обнулилось, всі телефони стерло.

– А ти ж усю інформацію до комп'ютера заносиш...

– На комп'ютер іще поза-позавчора вірус напав.

– Бідненький! Кашляє, напевно, – бабуся могла бути дуже в'їдливою на словах, але на ділі була непогана родичка, на допомогу якої завжди можна було розраховувати. – Добре, зачекай хвильку. Я викличу таксі й швиденько перевдягнуся.

Максим глянув на годинник. Часу лишалось обмаль, а що таке «швиденько перевдягнуся» для жінки, а особливо для такої модниці, як прабабуся, котра завжди шила плаття у найдорожчої кравчині за останнім французьким журналом, Максим знав з власного досвіду.

– Пра-Ба, ти чудово виглядаєш, – сказав він якомога переконливіше, але все-таки не досить переконливо, бо іще півгодини після приїзду таксі вони уже вдвох, Максим і водій червоного «пежо», мали переглядати її літню колекцію суконь у різних комбінаціях з сумочками, черевичками і капелюшками.

Врешті таксист, молодий чоловік, який мав значно більший досвід у подібних екстремальних ситуаціях, мовив:

– Мадам, передостання блакитна сукня з білою мережею пасує якнайкраще до кольору ваших очей, а до сукні – остання пара білих черевичків, срібляста сумочка із великою застібкою і один з найперших капелюшків, той, що з червоною стрічкою.

– Золотко, ну ви просто золотко! – сплеснула прабабуся руками, наче маленька дівчинка. – Ви маєте бездоганний смак, і я охоче найняла б вас персональним стилістом.

Вона побігла перевдягатися, а Максим захоплено поглянув на таксиста. Той справив на нього ще більше враження ніж чудо-математик, якого вони бачили з

мамою і татом минулого року на курорті в Криму, коли той перемножував в умі семизначні числа.

– Як це у вас виходить? – спитав Максим зачаровано.

– Ах, дрібнички, – відмахнувся водій. – У мене багаторічний подружній досвід. Це єдиний спосіб втрапити кудись вчасно.

Коли прабабуся нарешті сіла на переднє сидіння таксі, часу, щоб встигнути до аеропорту, лишалось як кіт наплакав.

– Знаєте, – почала прабабуся, лишень вони від'їхали від оселі, – коли Максимчик був іще зовсім малюком...

Максим подумки залив собі воску до вух і відключився від розмови. Саме оця прабабусина риса його найбільше нервувала і знічувала. Раптом, серед поважного товариства, вона починала розповідати, як її донечка заблукала на лужечку, коли збирала ромашечки, і то саме на вечірці з нагоди підписання угоди між фірмою, що очолювала її дочка, Максимова бабуся, із могутнім американським магнатом. Або про те, як її маленька онучка, Максимова мама, забула віршик на концерті в дитячому садочку, і то у присутності її потенційного замовника на переклад серії книг сучасного англійського поета, що міг би протягом багатьох років годувати всю Максимову сім'ю, включаючи і золоту рибку, йому до минулого дня народження подаровану. Мається на увазі не сам поет, а гроші, на перекладі того поета зароблені.

Максим заплющив очі, пробуючи налаштуватися на хвилю, потрібну для першого контакту з Каролін, бо з розповідей старших знав, яке велике, просто на все життя вирішальне значення той контакт має, і сподіваючись, що прабабусиною німецької все-таки не вистачить, аби переповісти Каролін, як Максимчик надягнув праву рукавичку на ліву ручку, а ліву – на праву, або як він розбив порцелянову чашечку з її улюбленого сервізу.

Розділ 5

Про спосіб підвищення «ай-кью» і kota з собачим ім'ям

Вони приїхали до аеропорту на три чверті години пізніше призначеного строку, у чому був звинувачений Максим, який буцімто звелів їхати через міст Патона, хоча саме Максим просив через міст Патона ні в якому разі не їхати, бо там часто бувають затори. Але дорослі ніколи не можуть визнати своїх помилок і завжди перекладають вину на дітей, тому Максим не став доводити їхню неправоту, а побіг скоренько до інформаційного віконечка, де йому повідомили, що літак приземлився на півгодини раніше призначеного строку, пасажери давно пройшли усі належні контролі й сидять уже вдома, попиваючи чай і розповідаючи про свої мандри.

Максим стояв і мало не плакав – народу в цей час було небагато, і дівчинки з великими зеленими очима, з волоссям кольору опалого кленового листя і таким романтичним ім'ям – Ка-ро-лін – не було серед них і сліду. Максимове серце було розбите, і якщо він не побіг світ за очі, а все ще стояв, то лише тому, що боявся наступити на ті скривавлені скалки.

Прабабусі вистачило такту помовчати в цю трагічну хвилину, але вже на другу хвилину такту їй не стачило, і вона почала висовувати різні гіпотези і пропозиції, одна несерйозніша за іншу.

Недалеко від них знуджено тупцявся хлопчик, з вигляду іноземець. Себто, навіть не з вигляду, бо виглядав він як звичайний хлопчик – джинси, кросівки, футболка, курточка, кашкетик. Хлопчик як хлопчик, із рюкзачком за спиною і скрипочкою у футлярчику в руках. Але було в ньому щось таке, що вирізняло його

з-поміж не-іноземців. Прабабуся була, видно, тієї ж думки, бо сказала Максимові: «Здається, це один із обмінних школярів. Піду поспитаю, де наша красуня». Максим був певен, що не бачив цього хлопчика на жодній із фотографій, та й віку він був невідповідного, молодшого, але сперечатися з прабабусею, як утім і з будь-якою жінкою, не мало сенсу.

– Sprechen Sie Deutsch? – спитала прабабуся малого.

– Так, я говорю німецькою! – відповів він українською.

– О! – сказала вона трохи розгублено. – То ви – українець?

Вона і далі зверталась до нього на «ви», аби не показати, що призабула відмінювання неправильних німецьких дієслів у однині.

– До деякої міри, – відказав хлопчик, а тоді додав фразу, яка переконала прабабусю, що перед нею стоїть не якийсь малюк, а особистість непересічна і дуже інтелігентна, бо він мовив: – Цей капелюшок вам дуже личить, – а тоді звернувся до Максима і дуже чітко вимовляючи слова, сказав: – Здрастуйте! Я – Владислав, я приїхав із Мюнхена і буду у вас жити.

– Здрастуйте! Я – ваша тьотя, я приїхала з Києва і буду у вас жити, – якимось подурному відповів Максим словами із однієї древньої кінокомедії, бо він страшенно розгубився від того нахабства.

Іноземний хлопчик на ім'я Владислав здивовано глянув на прабабусю і мовив:

– А я думав, що тьотя – це Ви.

Прабабуся, пересунута Владиславом на два покоління у майбутнє, аж засяяла від задоволення і справді на кілька десятків років помолодшала, а тоді набавила подумки іще десять пунктів до його розумового коефіцієнта «ай-кью», так що він полишив позаду цілу вервечку світових геніїв. Прабабуся по-змовницьки підморгнула йому і якимось занадто зневажливо махнула в Максима бік рукою, мовляв, не слухай тих дурниць, і між цими двома одразу встановився контакт і виникло взаєморозуміння.

– Як мило з вашого боку, – засміялася вона. – Ласкаво просимо, місця у нас багато. Ми лишень почекаємо на дівчинку. Її звуть Каролін, і вона прилетіла...

– Каролін не прилетіла. Це я замість неї прилетів.

– Нічого не розумію, – почала прабабуся.

«Якийсь ненормальний», – подумав Максим і потяг прабабусю за рукав до інформаційного віконечка, аби дізнатися, чи прилетіла Каролін взагалі, а як прилетіла, то чи не забрала її до себе ота нахабна Мілка Пархоменко.

– Максиме, почекай! – завернув його дивний хлопчик, і Максима здивувало, звідкіля той прийде знає його ім'я. – Хіба ти не отримав позавчора від неї і-мейл? На Каролін напав якийсь вірус, і вона не змогла прилетіти.

– Той само вірус напав позавчора і на Максима комп'ютер, – розсміялася прабабуся, хоча обидва ті факти були між собою ніяк не пов'язані і аж ніяк не смішні. – То ходімо з нами, – сказала вона.

– Я чекаю на Джиммі.

– О, – зраділа прабабуся, – то замість одного хлопчика ми отримаємо одразу двох.

«Чудово, – подумав Максим, – замість красуні Каролін – двоє дітлахів. Буде їм місяць за няньку – соплі втирати, казочки на ніч читати».

– Джиммі – не хлопчик, а кіт. Я не сам. Я з котом.

– О, котик! – сплеснула прабабуся руками. – Чудово! – вела вона далі щонайщиріше, хоча Максим знав – вона недолюблювала котів, як, втім, і маленьких дітей, бо й ті, й інші, за її словами, погано піддавалися дресурі.

Доки вони іще з півгодини чекали на kota із собачим ім'ям, Максим із жвавого діалогу між прабабусею і Владиславом отримав вичерпну інформацію про семирічного гостя і його півторарічного kota, про звички та уподобання обох

непрощених гостей, а Владислав, у свою чергу, дізнався все чисто про Максима і його чисельну рідню.

– Мені у вас сподобається, – мовив Владислав, як службовець аеропорту виніс врешті корбку із дірочками, щоб кіт міг через них вільно дихати, виклеєну фотографіями його тезки, рок-зірки Джиммі Хендрікса, на чю честь його, тобто kota, і було названо.

Розділ 12

Про художню ретроспективу і замогильний голос

Максим ще ніколи-ніколи-ніколи не бував на горищі у прабабусі, бо вона нікому-нікому-нікому не давала ключі. Як не вважати цього нахабного Владика. Скоріш за все, і йому вона не дала, а він ту в'язку тихенько поцупив, але у даний момент то було байдуже. Головне – скоріше туди зазирнути.

Йому уявилося давно омріяне горище - таємниче, темне, захаращене, затуляне павутиною, із кажанами, які висять униз головами, із скелетом бідолашного прабабусиноного залицяльника у напівзотлілому капелюсі набакир.

Максим подумав, що якби Владик ключів не приніс, він і сам би їх викрав. Владик мав рацію, у такому контексті слово було непогане, навіть трохи романтичне. Як швидко, виявляється, можна позбутись добрих моральних засад і втрапити під поганий вплив цього товстощогокого малюка, з якого, наче з дірв'яної торби, сиплються такі неприпустимо-непорядні, але від того просто невідворотно-непереборно-спокусливо-заманливі...

Максим не встиг додумати, що з Владика сиплеться, і помчав слідом за ним, бо той вже почав підбирати підходящий ключ. Максим відібрав зв'язку і заходився сам длубатися в замку. Владик ущипнув його за бік, Максим випустив ключі, вони гепнулися йому на великий палець правої ноги і поламали його, але Максим від люті не відчував болю. Він дав Владикові стусана, підхопив ключі, але Владик вкусив його за руку. І тут вже Максим не витримав. Він штовхнув Владика так, що той аж перевернувся, але, падаючи, ухопив Максима за ногу з поламанним пальцем (палець був таки поламаний, бо Максимові аж у очах потемніло від болю), і отут-то почалася справжня бійка. Хлопці вовтузилися на підлозі і щосили гамселили одне одного, повторюючи по черзі: «то моя прабабуся» або «то моя ідея», – чисто тобі пірати з піратського мультика, які починають бійку перед скринєю із скарбом.

– Хлопички-и-и! Голубчики-и-и! – почувся з саду.

Хлопички-голубчики припинили бійку і тихенько сіли рядочком, завмираючи від страху, аби прабабуся їх не викрила. Максим іще ніколи в житті не бився, бо, як ми говорили, був чемний, вихований хлопчик з добрими манерами. Він знав, що всі проблеми можна залагоджувати цивілізовано. Супротивники сідають один супроти одного, через що вони супротивниками й називаються, і гамселять один одного параграфами законів. Бабуся запевняла, що словом можна навіть убити, але оскільки то трапляється згідно з тими параграфами, то злочином не вважається. До сих пір Максим так і вирішував свої конфлікти – за допомогою слів, за що його декотрі називали добре вихованим хлопчиком, а декотрі – боягузом.

Максим поглянув на подряпану щічку свого іноземного гостя, якому він мав прищепити усі найкращі надбання української культури, і йому стало соромно, дуже соромно, ну просто дуже-дуже-дуже соромно за свою поведінку. Він хотів навіть вибачитись ну і таке інше, аж тут знову почувся голос прабабусі:

– Владика-у! Максимчику-у! Я на хвильку до сусідки!

Що таке «на хвилю до сусідки» чоловікам відомо дуже добре. Це означало, що у хлопців було дві-три години для спокійного огляду горища.

– Владика, я дуже перепрошую за нечемну поведінку, – через силу мовив Максим, бо дуже не любив вибачатися, себто визнавати себе винним.

– Та чого там, – махнув рукою Владик. – Це ти вибач.

– Тоді давай ключі, я відчиню двері!

– Чого це «давай ключі»? Я й сам відчиню.

– Кажу ж, давай ключі! – Максимову вихованість як вітром здуло.

– А хто ти, власне, такий? – якимось аж занадто нахабним тоном спитав Владик.

– Хто я такий? – обурився Максим. – Ти сам хто такий?

Вони почали штурхати один одного в груди, спочатку легенько, наче граючись, потім сильніше, потім іще сильніше, а потім кулак Владика, як він потім пояснював, абсолютно випадково вцілів Максимові в обличчя і роз'юшив ніс.

І отут-то хлопці вчепились один в одного, наче дурні ведмежата із одного старого мультика. Почався новий раунд, і невідомо, які б він мав наслідки у справі обміну культурними цінностями, аби Владик не буцнув Максима головою нижче пояса. Максим поточився від болю назад, навернувся спиною об таємничі двері горища, і ті... ті розчохнулися!

– А ти говорив...

– Ні, то ти говорив...

– Ні, то вона говорила...

– А я думав...

– І я думав...

Хлопці тупцяли один перед одним і почувалися ніяково, бо ще не могли вирішити для себе, ким вони з бійки вийшли – друзями чи ворогами. Особливо ніяково було Максимові, бо, по-перше, він був старший за віком, а, по-друге, – хазяїн.

– А добре ти затопив мені лівою у груди! – засміявся раптом Владик.

– А ти мене своєю головешкою мало у нокдаун не послав, – зареготав і собі Максим і відчув до цього хлопчика ніжність, немов до меншого братика.

«Нехай то буде стократ непедагогічно, – подумав він, – і мамин улюблений педагог Песталоцці заскрегоче від обурення зубами у домовині, але така чоловіча поведінка іноді себе виправдовує, в усякому разі дозволяє розставити крапки над «і».

Максим поправив Владикові футболку, пригладив чубчик, взяв за пухкеньку ручку, і вони нарешті втрапили до омріяного горища.

Насправді то була мила і ошатна кімната, і нічого зловісного вона не віщувала – блідо-зелені шпалери з дрібними квіточками, жовто-гаряче світло, яке втрапляло знадвору через вітражні віконечка на даху, веселі малюнки, попришпилювані до стін.

– О, дивись, це я колись намалював! – зрадів Максим. – От і підпис – «Маленький собачка гавкає на сірій автомобільчик».

– А котрий із них собачка? – поцікавився Владик.

– Той, що ліворуч, – трохи образився Максим.

– А чого у нього коліщата?

– Бо він на скейборді.

– Здорово!

– А це Сашкова робота. «Поява ноги» називається. Він намалював її десять років тому.

– А де ж нога?

– Вона от-от появиться.

– Ну-ну, почекаємо іще десять років.

Вони йшли вздовж стіни, розглядаючи малюнки. Тут висіли навіть професійні акварелі бабусі, яка працювала колись художником, і графічні роботи Максимкової мами, яка теж збиралася свого часу вступати до художнього інституту.

Вони тупцяли і тупцяли праворуч уздовж стіни і милувалися справді гарними картинами.

– Це така ретроспектива... – почав Максим повчально.

– Що це таке? – скрикнув Владик...

– Та не лякайся, – заспокійливо мовив Максим. – Ре-тро-спек-ти-ва – це...

– Що це таке? – прошепотів Владик.

Очі його стали завбільшки з блюдечка бабусиноного сервізу, і він показав пальцем на шафу, яка стояла у кутку.

– Шафа, – сказав Максим здивовано, а тоді його охопив переляк і він також прошепотів: – Ти думаєш, там?..

Владик кивнув головою і показав пальцем на Джиммі, який сидів перед шафою і невідривно дивився на неї.

– Бачиш, цей звір має нюх на такі речі, – сказав Владик.

– Няв! Няв-няв! – немов підтвердив кіт, і напруження сягнуло за сто тисяч вольт.

Владик зробив іще страшніші очі й виглядав так кумедно, що Максимові стало смішно, а від того не страшно. Його лише дивувало, як оте хлопчеченя могло стільки нісенітниць понавигадувати та ще й його, дорослого хлопця, налякати.

– Владик, – почав він голосно і впевнено, – ну, подивися уважніше. Хіба у таку невеличку шафу поміститься доросла людина?

– А як присяде? – правив Владик і далі пошепки.

– То треба буде у три погібелі зігнути, щоб туди залізти, – сказав Максим, попрямував до шафи і задля сміху постукав кісточками пальців по дверцятах, а щоб було іще смішніше, поспитав: – Тут-тук, а хто у цій шафці живе?

– Я-а-а-а, – почувся звідти глухий замогильний голос.

Розділ 13

Про прибульця з шафи і новини з паралельного світу

Максим і гадки не мав, що може так прудко й далеко стрибати. Себто, він був дуже добрий спортсмен і дуже добре стрибав, але щоб отак, з місця та ще й задом наперед!

Одним стрибком він добувся до дверей, але Владик виявився не менш прудким. Він дістався до дверей аж за три стрибки, але так швидко, що вони зіштовхнулися в дверях, тоді видобулися назовні, закрили їх і підперли руками.

– Видно, не заскелетизувався, – сказав Владик, важко сапаючи.

– Хто?

– Прабабусин залицяльник.

– За сто років самотності? – Максиму прийшов на пам'ять мамин улюблений роман з такою ж назвою.

– Або його привид.

– Маленький самотній привид, – вибиваючи дрижаки зубами, сказав Максим, згадавши Карлсона.

– Няв! Няв-няв! – почулося за дверима.

– Ой, там мій котик! Відпусти двері.

– Еге, відпусти. А як привид вилетить?

– Привидам двері не перешкода. Привиди навіть крізь стіни просочуються.

- То чого ж ми двері тримаємо?
- Від страху. А знаєш, що то було насправді? То у тебе в животі забурчало.
- У мене в животі не бурчить.
- Ще й як бурчить. Я сьогодні під ранок спати не міг.

Максим відпустив двері, глянув на Владика убивчим поглядом і подумав, що добряче б його зараз віддухопелив, коли б він був і справді його братом.

– Зараз я ввійду і розчиню двері шафи, аби ти, малий страхополох, нічого більше не боявся.

- Це я страхополох? То он у тебе сорочка від страху до спини прилипла.
- У мене – сорочка до спини, а у тебе – штанцята зсередини.

Максим і Владик, демонструючи один одному власну сміливість, одночасно увірвалися до горища, бігом добулися шафи, розчахнули дверцята: Максим праву половинку, Владик – ліву, і той самий здушений голос, котрий їх так щойно налякав, промовив:

- Наре-е-ешті!
- Нарешті, нарешті, нарешті! – закричав Максим.

Він вихопив з шафи кумедного лялькового ведмедика з довгим хвостиком, який пасував би скоріше леву, бо на кінці у нього була китичка. Зодягнутий він був у червоні чобітки, зелені картаті штанцята і маленький блакитний капелюшок.

Максим закружляв з іграшковим ведмедиком по кімнаті, тоді поставив його на підлогу і допоміг Владикові підвестися, бо, зачувши оте «наре-е-ешті!», той від страху гепнувся на сіднички. Пізніше він пояснював, що не від страху, а від здивування. Максим на radoщах притис Владика до себе, аж той пискнув від болю, а тоді ще й чмокнув у щічку.

– Т-т-ти ч-ч-чого? – покрутив Владик пальцем коло лоба. – Чашечки не всі у шафці?

– Отепер-то всі! – засміявся Максим. – А то і справді зробили з мене психа. Криза десяти років! Хворобливі фантазії! – Максим сів навпочіпки перед ведмежам і сказав: – Я та-а-ак на тебе чекав!

– Знав би ти, як я на тебе чекав! – пробуркотів ведмедик і почав обтрушуватися.

- Оце так іграшка! – захоплено мовив Владик. – Інтерактивна!
- Сам ти інтерактивний, – образився Максим. – Це не іграшка. Це мій найкращий і єдиний на світі друг Ледведик!

Він знову схопився на рівні і застрибав кімнатою.

– Ледведику, Ледведичку, Ледведьку! І де тебе стільки носило? Я так давно на тебе чекаю!

– Я і прибув давно, але помилково втрапив до цієї шафи і довгі місяці телепатував тобі, а ти не чув.

– Бо він був закоханий у Кароліну, – встряв у розмову Владик, і Максим пожалкував, що закони гостинності забороняють потиличники. – То ти не іграшка? – недовіжливо звернувся Владик до ведмежати.

– Я ж тобі сказав, що ні, – буркнув Максим. – Він прибулець із паралельного світу.

– Ой-ой-ой! Мене від тих голлівудських серіалів про паралельні світи аж нудить.

– Чого це тебе від них нудить? – спитав Ледведик чемно.

– Бо таких світів не буває.

– Але ж я прибув. Із паралельного світу. Сам бачиш на власні очі.

– Ти прибув до нас із шафи, і я те бачив на власні очі. І просидів там півроку, і те я чув на власні вуха.

– А якби у тебе окрім очей і вух було трішечки мозку, – не втримався Максим, – то ти б ще і подумав. А як ти опинився в шафі? – звернувся він до Ледведика.

– Заблукав у Переході. Там ремонт, а я не хотів в обхід, думав навпростець.

– Хто навпростець ходить, той вдома не ночує. Так каже тьотя Рузя, – знову встряв Владик.

– Твоя тьотя Рузя – якась ходяча енциклопедія премудростей, – роздратовано сказав Максим. – Не перебивай краще!

– Я збився з дороги. Тоді мені пощастило натрапити на телепатичну хвилю твоєї прабабусі, і я добувся якось до цієї шафи, але на подальшу дорогу батарейок забракло. Тільки й лишалося, що посилати час від часу сигнали SOS.

– Ага! Батарейки! Я так і знав, що це – інтерактивна іграшка, – застрибав Владик на одній ніжці.

Йому було не сила визнати, що тепер не він – єдиний і улюблений гість, душа будь-якої компанії і пуп Всесвіту.

– Хлопчику, – не витримав урешті Максим, – піди краще у садочку пограйся. Не заважай дорослим людям.

Для більшої переконливості він витяг із шафи своє дитяче ясно-червоне відерце з зеленою лопаткою і різнокольоровими пасочками, тицьнув оте до рук розгубленого Владика, а для ще більшої переконливості розвернув його обличчям до виходу і додав дуже легенького, але дуже переконливого стусана.

– Хлопці, – запхикав Владик, – не проганяйте мене. Я буду чемний.

– Повіримо? – спитав Максим у Ледведика.

– Повіримо, – відповів той. – Він такий грайливий, як наше мамонтенятко.

Пам'ятаєш?

– Мамонтенятко? – Максим аж підскочив від радості. – То воно було насправді?

– А ти хіба сумнівався?

– Я-то ні, а от моя рідня!... Майже переконали мене, що то були некеровані дитячі фантазії. То як він там? Сподобався?

– А ти думав! Я за нього отримав сто сорок вісім балів. За шкалою сто тридцять.

– То тебе зашкалило? – засміявся Владик, піддаючи сумніву можливість отримати бал більший за саму шкалу, а тоді злякався, що його таки виженуть до пісочника і затулив рот долонькою.

– То була така сенсація, – не звертаючи увагу на Владика, розповідав Ледведик, – така сенсація – наш Кудлатик.

– Його звуть Кудлатик? Як гарно! А чи не сумно йому одньому?

– Якому там одньому? У нас тепер тих мамонтів!...

– А де ви їх взяли? – чемненько спитав Владик, який не міг більше мовчати.

– Наші модниці наклонували.

– На... що? – так само чемненько перепитав той.

– Клонів нарobili. Ось що, – великодушно пояснив Максим. – Ми з Ледведиком нашого Кудлатика теж клонували. А пам'ятаєш, як ми з тобою телепортувалися до моря?

– Телепорт... – знову подав голос Владик.

– Ну, себто, миттєво пересунулися в просторі – гоп! – до моря. А як тобі телепатувала твоя приятелька! – Максим засміявся, а Владика почав пояснювати: – Телепатія – це...

– Знаю-знаю, – сказав той. – Це як з мобілками, тільки думки читати. Ви, хлопці, не звертайте на мене уваги. Продовжуйте! Мені так цікаво! Цікавіше, ніж у Голлівуді.

Розділ 19

Про паранормальні явища і «Летючого Голландця»

Максим поглянув круг себе, щоб наостанок намілюватися світом, який він так любив і який видавався до того привітним і дружнім. Їх так і вчили в школі: людина – володар світу, його повелитель, приборкувач, підкорювач і таке інше. Але то тільки до пори – до часу! Варто лише потрапити до невеликої бурі чи снігової лавини, або опинитися в непідходящий момент побіля вулкана чи гейзера, і могутній володар перетворюється на безпорадну мушку.

Максим махнув рукою Сашкові, котрий як капітан не мав права на таку малодушність – ховатися в каюті від сомів і шук, тоді кивнув на прощання головою членам екіпажу, які теж вирішили, так би мовити, дивитися смерті в обличчя.

– Ох, і влетить мені від твоєї мами, як ми потопимося, – ще встиг пожартувати Сашко, і Максим зачинив двері каюті зсередини, так, ніби це щось міняло.

– Ну, Ледведику, прощаймося, – сказав Максим бадьорим голосом, щоб не дуже налякати друга-прибульця.

– А чого це? – не зрозумів Ледведик. – Я ще не збираюся вас покидати.

– Просто ми збираємось потопитися, – пояснив Владик трохи вибачливо.

– Це у вас така гра? – Ледведик дивився то на одного, то на другого і не розумів, про що йдеться.

– Це гра не на життя, а на смерть, – сказав Максим.

– Якщо ти нас не порятуєш! – раптом закричав Владик. – Ти ж нас порятуєш, милий Ледведичку?!

– О, і справді! – захопився Максим і здивувався, як це він з переляку забув про можливість свого друга. – Ледведику, скоріше перенеси нас усіх куди подальше звідси, бо яхта зараз піде на дно.

– Усіх? – перепитав Ледведик занепокоєно. – Я всіх не зможу. У мене батарейки майже на нулі.

– То хоча б мене і Джиммі, – благально мовив Владик. – Ну і Максима, як подужаєш. Але він важить аж шістдесят кілограм, – додав Владик про всяк випадок, аби Ледведик, бува, не надірвався.

– Вас трьох я ще подужаю, – прикинув Ледведик, глянувши на електродатчик на животику.

– От і добре, давай скоріше звідси! – зрадів Владик і вхопив Джиммі за шкірки.

– Гей, а Сашко і матроси?! – обурився Максим.

– Ти ж сам чув – Ледведик подужає лише трьох!

– Або й чотирьох... – роздумливо мовив Ледведик.

– Чудово, Ледведичку! Я побіжу скоренько по Сашка.

– А решта?! – аж остовпів Максим.

– Що – решта? – перепитав Владик.

– Вони ж загинуть.

– Загинуть? А що це означає? – здивувався Ледведик.

– Підуть на корм риbam, – пояснив Владик і побіг нагору сходами по Сашка. Максим ухопив його за штанцята і стяг донизу.

– Сашко без команди не піде, а я без Сашка не піду!

– Тоді, Ледведику, катаймо звідси самі, – Владик знов ухопив Джиммі за шкірки, той шалено пручався і, здавалося, збирався із почуття солідарності загинути разом з командою.

– Ні, – сказав Ледведик, – якось негарно виходить – полишати людей на корм рибам. Слухай, Максиме, а чи є тут де розетка?

– Яка там розетка, – махнув Максим розпачливо рукою. – Це тобі вітрильник, а не атомна підводна станція

– Розетки нема, зате акумулятор є! – підстрибнув від радості Владик. – Пригощайся-заправляйся-заряджайся!

Ледведик пригостився-заправився-зарядився і саме вчасно, аби одним стрибком телепортувати красуню яхту з усією командою і пасажирами за межі урагану і порятувати усіх від неминучої загибелі. А що ураган бушував і на суші, то вони вигулькнули далеко від водосховища, десь над пшеничним полем, що хлопці зрозуміли зі здивованих вигуків членів екіпажу.

Яхта тихо погойдувалась у повітрі, і до них долітав заспокійливий голос Сашка, котрий плів щось команді про паранормальні явища Канівського водосховища, які давно вже вивчаються ученими всього світу.

– Непогано-непогано, – озвався Владик, так, начебто мова йшла про якусь дрібничку. – Але як ми звідси виберемось? На комбайні чи що? І як ми зможемо приземлитися? Себто, приводнитися?

Ледведик натис одну із численних кнопочок, із його животика висунулась на пружинці тонка пластинка, а на ній з'явилася карта.

– Ну, ти як Робокон! – захоплено видихнув Владик.

– Ми тут, – показав Ледведик на червоний хрестик. – А он там неподалік – водоймище. Не дуже далеко, всього за п'ять кілометрів.

Він сказав, що й досі не навчився точно прителепортовуватися, і далі вони левітуватимуть, щоб привести таку дорогу і прекрасну яхту якомога точніше. Максим зрадів цій пропозиції, бо не дуже любив миттєві перескоки, тоді як неспішне пересування простором давало йому справжню насолоду.

Максим і Владик полишили Ледведика з Джиммі в каюті і побігли на палубу помилуватися польотом. Яхта тихенько левітувала, а Сашко розповідав тепер про паранормальні явища, які спостерігаються також і в прибережній зоні водосховища. Команда дивилася на капітана, як на великого мага і чарівника, і готова була повірити будь-якому його поясненню, бо яхта пливла у повітрі, наче дирижабль, і те явище не можна було назвати нормальним.

У містечку, ім'я якого не знайти на великих картах і яке ми вже призабули (пам'ятаємо лишень, що було воно неподалік від Канева), події для перших сторінок бульварних газет трапляються не дуже часто. Скажімо широко, подібні події там зовсім не трапляються. Точніше, не траплялися до тої миті, як над ним пропливла у небі яхта, і то на очах усіх пенсіонерів, які сиділи на лавочках, дітлашні, яка копирсалася в пісочниках, мам, які пліткували одна з одною, приглядаючи за малюками, футбольної команди, яка тренувалася на полі, жінок, які базарювали, і покупців, які у них щось купували, а також трьох випадкових іноземних туристів, які оте видовище зафіксували на відеокамери.

Яхта доплила у повітрі до спорткомплексу і приводнилася в басейні, спорудженому з нагоди тисячоліття хрещення на Русі, яке Ледведик сприйняв за водоймище.

Не будемо детально розповідати про події, які трапилися опісля приводнення, бо та розповідь зайняла б не один десяток сторінок. Обмежимося їх коротким викладом. Як ви розумієте, де не візьмись, набіг охочий до видовищ натовп, за ними примчала пожежна команда, швидка медична допомога і один позаштатний журналіст, який писав для усіх місцевих друкованих органів, від стіннівки дитячого садочка до міського щотижневика.

Капітан «Прекрасної Маркізи», стоячи на палубі яхти, розповів історію про «Летючого Голландця» і про те, що його мрія врешті збулася. Малась на увазі

капітанова мрія побудувати таку саму, як «Летючий Голландець», яхту, яка б не водою ходила, а повітрям ширяла. Випробування такої моделі сьогодні, за його словами, і відбулося.

Зачудована публіка шалено заплодувала, журналіст ледь встигав нотувати Сашкову натхненну балаканину, аж поки капітан не шепнув Максимові, щоб той із своїм прибульцем виручали його з цієї халепи. Максим побіг до каюти, передав Сашкове прохання, і Ледведик, ще раз підзарядившись від акумулятора, телепортував яхту з усією командою просто до причалу на водосховищі, де ураган уже вщух, полишивши за собою страшні руйнування і збитки.

Отаким чином Ледведик порятував сімох людей, одного kota і одну дуже дорогу яхту, але про його геройський подвиг ніхто, окрім Максима, Владика і Сашка, не дізнався, бо Ледведик, як ви знаєте, всіяко уникав розголосу.

Розділ 22

Про помсту прибульців і експерименти з комбінаторики

Мама зібралася врешті на роботу, взявши обіцянку, що хлопці позачиняють усі квартирки, аби не залетіла ще яка нечисть, що вони урочисто пообіцяли і не виконали, бо надворі панувала жарюка, як у пустелі Гобі.

– Ех, Максимчику-Максимчику, таку модель чудову через тебе поламали, та мало війну паралельних світів не розпочали.

– Ех, Владичку-Владичку...

Максим не встиг закінчити, як його підняло на півметра над підлогою, і він опинився у полоні прозорої кулі. Така сама куля підхопила Владика і теж підняла його мало не до стелі.

– Отак, – сказав Ледведик задоволено, – охолоньте трохи. І доки не помиритесь, там і сидітимете.

Хлопці і справді охолонули, і то не в переносному, а в прямому сенсі слова, бо температура в кулях була доволі низькою. Їх почали бити дрижаки, але жоден із них не хотів іти на мирову першим, і вони затято мовчали.

– Б-б-бач, а я вище за т-т-тебе, – не витримав Владик.

– Б-б-більше б-б-болітиме, як куля лусне і ти звідти г-г-гепнешся, – злостиво відказав Максим.

– С-с-слухай, а чого це твій інопланетянин таку екзекуцію нам вчиняє? Як-к-ке він, взагалі, має право із своїми законами до нашого світу рипатись?

– А як в-в-він тебе вчора врятував, то ти якось не дуже проти його законів виступав. І потім, він не інопланетянин. Ледведик – з па-па-паралельного світу.

Холод почав дошкуляти по-справжньому, і войовничий запал ущух.

– С-с-слухай, Максиме, а чого ми посварилися?

– Я вже і не п-п-пам'ятаю.

– То, м-м-може, помиримось?

– А ч-ч-ч-ого ж, ти хлопець непоганий.

– І т-т-и хлопець непоганий.

– Ледведичку, – попрохали вони в унісон, – ми більше не будемо!

Ледведик відірвався від ранкової газети, махнув хвостиком, і хлопці опустили на підлогу.

– Почитайте, – сказав він, – здається, ви стали знаменитими.

Максим із Владиком переглянули статтю і вирішили газету сховати куди подалі, щоб мама не почитала про «Летючого Голландця» і його команду.

– А класно ми помандрували! Стільки пригод я за все попереднє життя не пережив, – сказав Максим.

– Ти маєш на увазі, що пережив – сказав Владик. – А от тато мій не пережив.
– Як ти можеш знати. Я певен, що він, як у Жуль Верна, десь на безлюдному острові висадився і чекає на допомогу. Правда, Ледведику?
– Цілком імовірно.
– А ти міг би його, як у того Жуль Верна, знайти? – благально звернувся до Ледведика Владик. – Ти ж усе можеш.
– На жаль, далеко не все.
У Владика з очей закапали сльози, і Максимові стало дуже шкода цього хлопчика, такого загалом іще малюка.
– Доведеться таки спонсорувати Сашкові перегони через Атлантику, – сказав Владик і усміхнувся крізь сльози.
– Для цього потрібні гроші, – сказав Максим із сумнівом.
– Гроші – не проблема, – відповів Владик.
– Не проблема, якщо вони є. Проблема, якщо їх нема. Ну, де можна взяти гроші в твоєму віці?
– Виграти, – сказав Владик переконливо.
– У казино чи що? – поцікавився Ледведик, який саме гортав часопис із статтею про азартні ігри.
– Ні. У казино, на жаль, дітей не пускають. У лотто-тото. Це коли у білетику з цифрами певна комбінація закреслюється.
– Безнадійний варіант, – махнув рукою Максим. – Я теж малюком про те мріяв. Аж поки комбінаторику не почав вивчати. Це наука така, про числа. Після того і грати перестав.
– Бачиш, правду каже твоя прабабуся, що знання нічого, окрім зморщок, не дають. А я он науки тієї не вивчав і разок зіграв!
– Ну-ну, і як же воно було? – єхидно спитав Максим.
– Як було, як було, – передражнив його Владик. – Жарко було. Стояв я на вулиці, а в кишені останній єврик сумував.
– Хто у тебе в кишені сумував? – перепитав Ледведик.
– Один євро. Це гроші так у нас називаються. Ну от, стою я на вулиці. Ліворуч італієць морозиво продає, єврик за порцію, а мого улюбленого шпінатно-камамберового немає, хоч плач.
«Звичайно, що немає, – подумав Максим, – бо шпинат – то овоч, а камамбер – сир», – але промовчав, бо був чемний господар і не хотів ловити гостя на дрібних побрехеньках. А Владик натхненно продовжував.
– Праворуч газетний кіоск із карточками на лотто-тото. Це гра така – відгадай шість цифр із сорока дев'яти, а на додачу іще одну, від нуля до дев'яти, і ти, вважаєш, мільйонер.
– Із імовірністю приблизно одна стосорокамільйонна, – швиденько підрахував Ледведик.
– Яка-яка мільйонна? – перепитав Владик.
– Це означає, що таких комбінацій може бути сто сорок мільйонів, – повчально вставив Максим.
– На отакому манюсінському клаптику паперу сто сорок мільйонів поміститься? – недовірко глянув на них Владик.
– А ти думав! Математично доведено. У даному випадку це означає, що коли всі жителі твоєї і моєї країн, включаючи немовлят і туристів, куплять по одному білету і кожен закреслить іншу комбінацію, то їх і буде якраз сто сорок мільйонів.
– Ой, Максиме, щось ти мудруєш про тих малюків і туристів. Як ти ту акцію заповнення білетів організуєш?
– Це я так, для прикладу. Кажу тобі, є наука така, комбінаторика. Я про неї читав. А сам я в лотто не граю, бо знаю, що то – обман простого народу.

Максим пригадав з цього приводу один дуже переконливий приклад:

- Уяви собі, що ти їдеш на поїзді із Києва, приміром, до Харкова.
- До Харкова? – перепитав Владик. – А чого я туди їду?
- Приміром, до бабусі.
- До чиєї бабусі? – поцікавився Владик.
- Приміром, до Ледведикової, – почав злоститися Максим.
- А у мене немає бабусі в Харкові, – почухав за вухом Ледведик.
- Я ж кажу вам – ПРИМІРОМ!
- Ну, добре, – погодився Владик. – Приміром я, приміром їду, приміром до Харкова, приміром до бабусі і приміром до Ледведикової.
- А може і є, – додав Ледведик роздумливо, – одна моя...
- Я сказав – ПРИМІРОМ!!! – Максим почав втрачати терпець. – Чи у вас взагалі відсутнє абстрактне мислення?

Інколи його опосідало почуття, що спілкування з Владиком шкодить Ледведикові, якось він потроху дитиніє.

- Ну, добре-добре, – примирливо мовив Ледведик, – прав далі.
- Отож, ти, Владика, їдеш із Києва до Харкова до Ледведикової бабусі, а вздовж колії стоять мисочки.
- Навіщо? – спитав Владик.
- Для експерименту, – терпляче пояснив Максим.
- А хто їх туди поставив? – не вгавав Владик.
- Я їх туди поставив.
- І багато?
- Сто сорок мільйонів.

Владик знову хотів вставити щось розумне, але Максим затис йому долонею рота.

- І от, ти їдеш у поїзді і в якийсь момент, ну просто у будь-який момент, викидаєш у вікно свій єврик.
- Ну, Максиме, я ще з глузду не з'їхав – грошима розкидатися.
- Ну, добре, ти викидає МІЙ єврик.
- Навіщо?
- ДЛЯ ЕКСПЕРИМЕНТУ!!!
- Добре-добре, – скоренько погодився Владик. – А далі що?
- Далі уяви, що лише одна із сто сорока мільйонів розставлених мисочок є виграшною.
- А яка саме? – поцікавився Владик.
- У тім-то й штука – ти того не знаєш.
- І ти мені не скажеш?
- Ні.
- А чому?

Максим глянув на Владика поглядом, який, за його думкою, можна було класифікувати як вбивчий, і це у нього вийшло, бо Владик скоренько сказав:

- Знаю-знаю – для експерименту!
- От тепер ти, сподіваюсь, зрозумів, чому грати в лотто не слід?
- Ні, не зрозумів. Чому?
- Бо єврика жаль, – пояснив Максим.
- А от і не жаль. То ж був твій єврик.

Максим глибоко вдихнув повітря, полічив до десяти і сказав Ледведикові:

- Будь другом, поясни цьому зануді, чому грати в лотто не слід, бо у мене перегорять запобіжники.

Ледведик почав розважно викладати Владикові початки комбінаторики і навів низку прикладів подій малоімовірних, таких малоімовірних, що математично прирівнюються до нуля і вважаються просто неймовірними.

– Взагалі, імовірність відгадати правильну комбінацію дорівнює імовірності того, що в тебе двічі влучить блискавка, – сказав він наприкінці.

– Математично може й так, – вперто, наче віслучок, стояв на своєму Владик, – але практично я не стрічав жодного, у кого б та блискавка двічі влучила. А от тих, хто правильну комбінацію в лотто-тото відгадав, знаю, і не один десяток.

– Максиме, я цього теж не витримую, у мене також перегорять запобіжники.

Максим і Ледведик вийшли на балкон, аби відпочити від малого віслучка.

Розділ 38

Про теорію крила і закон важеля

Коли заручники досхочу накатилися і добряче прочистили мозок свіжими вітрами, команда пришвартувала «Прекрасну Маркізу» до причалу і роз'їхалась, а Сашко, Максим, Владик і Ледведик лежали на палубі яхти і ні про що не думали, знаходячи у цьому занятті велику втіху. Бо нічого не думати – то теж особливий вид мистецтва, який, за Сашковими словами, найкраще оволодівається, коли йдеш курсом круто супроти вітру із креном градусів під тридцять.

Найбільше задоволення від катання на яхті отримав Джиммі, бо коли Владик хотів заштовхати його до коробки з наклейками його знаменитого тезки-гітариста, він заліз на вершечок щогли і не мав наміру звідти злазити.

Максим і Владик, ковтнувши вітру свободи, теж не поспішали повертатися до полону філософії. Вони лежали на животах і змагалися, хто з них плюне далі круто супроти вітру. Зайняття було не дуже інтелектуальне, але дуже азартне, і Максим уже вигравав з рахунком 5:3, як Сашко глянув на годинник і захвилювався, що Марія Філаретівна повернулася додому, виявила, що ув'язнені зникли, і підняла серед родичів тривогу.

– Поїхали, – сказав він, – а того впертого котиська залишимо на яхті. Нехай її сторожує.

– Тоді і я залишусь з ним, – сказав Владик, – і чекатиму, доки він зголодніє. Або ти, Ледведичку, опусти його додолу.

– Вже не виходить, – сказав Ледведик, – Джиммі створив навкруг себе захисне поле, і ні антигравітон, ні телепортація на нього не діють.

– Розумний коточок. Весь у хазяїна, – проказав хвастунчик Владик. – На мене тепер теж твої штуки не діють. А ти, Ледведичку, підлети до нього і шепни на вушко, що я знаю одне гніздечко із горобенятами...

– Ні, – не погодився Сашко, – дуже вже тут народу багато. Про мене і так плетуть різні нісенітниці.

– Вони тобі просто заздять, бо маєш таку чудову яхту, – сказав Владик. – Бідні завжди заздять багатим, таким як ми з тобою.

Цей хлопчисько ледь не луснув від самовпевненості та самозакоханості, і Максим наготувався прочитати йому невеличку лекцію з правил доброго тону, але хіба ж дав би Владик кому слово вставити.

– Ти коли, до речі, збираєшся на перегони Антлантикою? – спитав він у Сашка.

– Вірніше, збирався, – поправив той. – Шансів виграти – нуль цілих і нуль десятих.

– А це багато чи мало? – спитав Владик, який ще вчора запевняв, що виграв математичну олімпіаду країн Близько-Середнього Сходу.

– Ой, – стукнув себе по лобі Ледведик, – я мало не забув про свою ідею!

– Точно! – підхопив Владик. – Ми мало не забули про нашу ідею!

– Про хвостик? – спитав Максим.

– Про який хвостик? – не зрозумів Сашко.

– Ледведик хоче до твоєї яхти хвостик причепити, – засміявся Максим.

– Чіпляйте, хлопці, що хочете, аби тільки вона від того прудкішою стала, – сказав Сашко. – Розповідайте. Часу в нас багато – схоже, що Джиммі збирається заночувати на щоглі.

Ледведик почав пояснювати ідею стабілізації яхти за допомогою спеціального крила, і Сашко буквально з перших слів одразу все зрозумів і ідеєю захопився. Бо і справді, за довгі тисячі років ніхто до такого не додумався. До цього часу існувало дві можливості – або робити яхту стабільною, а значить, важкою, неповороткою і непрудкою, або ж прудкою, але дуже нестійкою і для плавання у відкритому морі небезпечною чи навіть непридатною. Себто, усі засоби, які підвищували стійкість, зменшували швидкість, бо перетворювали яхту на важку неповоротку посудину, занурюючи її корпус глибоко у воду і викликаючи величезний опір води. А ви ж самі знаєте, що таке опір води. Спробуйте лишень провести такий невеличкий експеримент – пробіжіть по воді, як вона сягає по щиколотку, тоді як вона вам по коліно, а тоді, як по шию. В останньому випадку у вас немає шансу спотикнутися і впасти, але і пересування у воді вже бігом не назовеш.

Хлопці, які про те вже знали, почали тренуватися в телепатії, бо Владик запевнив Максима, що оволодів її начатками. Доки вони сиділи і дивилися одне на одного, вирячивши очі й важко сапаючи від перенапруги, Сашко з Ледведиком обговорювали конструкцію стабілізатора крену яхти, бо Сашко поклав якомога скоріше приступити до реалізації Ледведикової ідеї.

– Так, – підбив підсумки Сашко, – усе, що ти мені розповідав про крило-стабілізатор, мене спочатку переконало, але добре подумавши, я почав сумніватися.

– І що ж у тебе викликає сумніви?

– Ти говориш, що хочеш поставити крило на щоглі. Я вважав би за логічне поставити його на палубі – так ним буде легше кермувати.

– У такому разі воно не буде ефективним. По-перше, низько над водою швидкість вітру невисока. Вона росте в міру віддалення від води за експоненціальним законом.

– За яким-яким? – поцікавився Владик.

– Не відволікайся, концентруйся! – штовхнув його Максим. – Відгадуй краще, що я думаю.

Владик сконцентрувався, від чого його вуха стали аж вишневіми, а Ледведик правив далі:

– А, по-друге, не забувай про закон важеля – на верхечку щогли відновлююча сила крила збільшується пропорційно довжині важеля, себто, щогли.

– А що то за закон такий? – знову поцікавився Владик.

– Гей, я сказав: не відволікайся, а відгадуй! – розсердився Максим.

– Я давно вже відгадав, – відмахнувся Владик рукою.

– Ну, і що ж я думав?

– Ти думав: Владик – дурень.

– О! – захоплено глянув на нього Максим. – Правильно. А чого ж ти мовчав?

– Бо не хотів знову битися, – сказав Владик. – І взагалі, мені з тобою нецікаво. Мені он з хлопцями цікаво – про важелі поговорити. Я колись чув від пані Рузі, як

вона говорила до пані Марійки: «Дай мені важіль потрібної довжини, і я переверну Земну кулю!».

– То не пані Рузя так говорила, а Арістотель, – повчально мовив Максим.

– А я тобі кажу, що пані Рузя! Вона така, що справді переверне. Мені з тих пір інколи сниться, що вона Землю підважує. А як я прокидаюся від того жаху, то лежу на підлозі, бо з ліжка падаю. Ви думаете, то можливо – перевернути Землю?

– Заспокойся, малий! – сказав Сашко. – То можливо лише теоретично, себто, в думках.

– Пані Рузя говорить, що усе, що зароджується в думках, реалізується на ділі. А ти що думаєш з цього приводу, Ледведику?

– Я думаю, що пані Рузя ніде у світі важеля такої довжини не знайде, – підрахувавши в голові, сказав Ледведик.

– А що це за правило таке про важіль? – спитав Максим. – Ми його в школі ще не вивчали.

– Ну, це, приміром, так, – почав Сашко. – Лежить на землі каменюка важка, що ти її з місця не зрушиш. А візьмеш лом, під каменюку підсунеш і підважиш.

– От-от, так само і зі стабілізатором – чим вище його поставити, тим краще він буде діяти, – приєднався Ледведик.

– Але те крило має бути здоровенним і важким, щоб таку велику яхту вирівнювати, – почухав за вухом Сашко. – Воно мені щоглу поламає.

– Крило буде не дуже важке, бо яхта – у воді, – заперечив Ледведик.

– А яка різниця? – не зрозумів Сашко.

– А ти спробуй човен тягти землею чи водою, то й зрозумієш, – устряг Владик. – Яхта на воді буде легка, правда ж?

– Правильно, – сказав Ледведик, – бо її вода знизу ніби виштовхує.

– Точно, – продовжив Владик, у нас у парку є такий фонтанчик – знизу б'є струмінь води, а на ньому, наче у невагомості, здоровенна кам'яна куля лежить. Її і силач з того струменя не зрушить, але навіть найменший малюк років п'яти пальчиком штовхне – вона і крутиться, як повітряна кулька.

– Але крило, врешті-решт, уже давно використовується, – знову почав сумніватись Сашко. – У серфінгу, наприклад.

– У серфінгу крило слугує для того, щоб створювати рушійну силу. Моє ж крило має створювати відновлюючу силу, яка протидіє силам вітру і хвиль, що можуть яхту перекинути.

– Ну, – сказав Сашко розчаровано, – яхта йтиме весь час рівненько, наче трамвай рейками. Але ж найцікавіше – промчати по курсу круто супроти вітру з креном градусів так із сорок п'ять...

– ...і трохи скупатися, як яхта перекинеться, – закінчив Ледведик. – Ти мене не зовсім зрозумів – мова йде не про те, щоб плисти без крену. Навпаки, завдяки стабілізації він може бути набагато більшим. А от коли йдеш по курсу круто супроти вітру, яхта може вийти на режим ковзання.

– О! – застогнав Сашко. – Я мчатиму, як «Летючий Голландець»?

– Не знаю твого голландця, але яхта мчатиме, зрізаючи вершечки хвиль і майже не занурюючись у воду.

– І я поб'ю рекорд швидкості?

– А яка швидкість рекордна?

– 50 вузлів.

– А скільки це буде в нормальних одиницях?

– Десь із сто кілометрів на годину.

– Легко! – сказав Ледведик впевнено.

Сашко йому врешті повірив, бо як-не-як був присутній минулого року на експерименті із клонування мамонта і вже переконався, що цей маленький кумедний прибулець з паралельного світу словами на вітер не кидається.

– Максиме, чого ти такий тупий до телепатії? – спитав Сашко

– Гей, я не тупий. Я – розумний, – образився Максим.

– Пробач, я мав на увазі – не дуже сприйнятливий до телепатії. Якби ти одразу визволив Ледведика із шафи, мав би я тепер «Летючого Голландця».

– А так ти маєш Плюючого Баварця. Теж непогано, – примирливо вставив Владик. – Бо якби Максим знайшов Ледведика одразу, то не запросив би мене в гості.

Владик надув щічки і плюнув так далеко, що у прямому розумінні того слова переплюнув Максимів рекорд.

– Я тебе і не запрошував, – сказав Максим так тихенько, щоб Владик не почув.

Але вітер підступно відніс Максимові слова у бік Владика, той почув і плюнув у Максимів бік. Не те що він цілив у Максима, то просто вітер був несприятливий, що Владик і спробував пояснити Максимові, і Максим те зрозумів і хотів простягнути Владикові руку на знак примирення, але, знову ж таки, через підступність вітру, яхту хилитнуло, і Максимова рука втрапила Владикові під дих. Яхту хилитнуло несприятливим вітром ще раз, і хлопці покотилися палубою, міцно зчепившись і одночасно гамселячи один одного.

– Оце називається карантин! Який жах! – де не візьмись вродилася на причалі Максимова мама. – Вони повбивають одне одного! Сашко, чого ти сидиш і регочешся? Розчепи їх!

Але хлопці вже самі перервали бійку, Максим допоміг Владикові підвестись і пригладив йому чубчик, а Владик обсмикнув Максимову сорочку і поклав до її кишеньки відірваний гудзик. Сашко перекинув трап і впустив маму на палубу, де Максим і Владик навперобій почали переповідати історію про те, як несприятливий і підступний вітер звалив їх на палубу і як вони намагалися втримати один одного, аби не впасти у воду.

Мама розгублено дивилася на хлопців. Зелені Максимові очі були такі щирі, здавалося, щиріших вже не буває. Але то так тільки їй здавалося, доки вона не поглянула у сині очі Владика.

– Сашко... – сказала вона розгублено.

– Свята правда, – промовив Сашко.

Його карі очі дивились на сестру із виразом щирості, що перевершувала навіть Владикову.

– І в кого ти так навчився брехати? – розсердилася мама.

– В тебе, – відповів їй невдячний молодший брат. – Пам'ятаєш, як ти у десятому класі прогу...

На щастя для всіх, вітер, тепер і справді підступний і несприятливий, ще раз хилитнув яхту, мама поточилася, і якби не Ледведик, котрий підлетів ззаду і підтримав її, то падіння у воду було б неминучим. Мама, яка про Ледведика все ще нічого не знала, розповідала потім, що то був її янгол-охоронець. Отак і народжуються усілякі міфи і легенди – через брак інформації.

Розділ 40

Про майже рекордний результат і майже бездоганну операторську роботу

У четвер, за два дні до Владикового від'їзду, крило було встановлено на щоглі яхти, її завантажили на причеп, і вся команда, включно з Максимом, Владиком, прабабусею, Джиммі і Ледведиком, вирушила на Канівське водосховище на перші випробування.

З цієї нагоди прабабуся замовила собі нову сукню, справді дуже для такої нагоди підходящу, і взяла пляшку дорогого шампанського, щоб розбити його об борт модернізованої «Прекрасної Маркізи».

Погода була як і минулого разу – на ясному небі ні хмаринки, вітер – саме для ходу під вітрилом. На причалі погойдувалося кілька вцілілих після шторму яхт, але нікого з яхтсменів не було, що дуже порадувало нашу команду, бо раптом на всіх напав сумнів – а чи буде та притичина на щоглі функціонувати?

«Якби ідея та мала хоч який сенс, її б давно вже хто придумав», – приблизно так розмірковував кожний. А якщо в ній сенсу немає, то і функціонувати вона не буде. І як вони могли повірити цьому білявому іноземному хлопчині, який ще грається з котом і іграшковим ведмедиком?

Яхту мовчки вивантажили з причепу й опустили на воду. Їм ледве пощастило відмовити прабабусю бити пляшкою по борту, бо ні пляшці, ні борту не було б від того ніякої користі. Натомість пляшку відкоркували, пустили по колу, і всі присутні, за винятком Ледведика і Джиммі, посмакували справжнім шампанським, привезеним одним дуже старим, у прямому і в переносному смислі слова, приятелем прабабусі з французької провінції Шампань, – тому воно так і називається, а та шипучка, якою торгують у київських магазинах і протизаконно називають шампанським, як пояснила присутнім прабабуся, не може йти ні в яке порівняння з цим справжнім трунком богів. Кожен відпивав ковток, з насолодою заплющував очі і підтверджував, що то і справді величезна різниця, хоча жоден з них тієї різниці не відчув. З такої врочистої нагоди навіть Максимові і Владикові було дозволено пригубити той божественний трунок, і обидва зробили вигляд, що до того й разу не куштували чогось міцнішого за лимонад.

Спільними зусиллями їм пощастило намовити прабабусю залишитися на березі, і останнім, найвагомим аргументом було зауваження Владика, що від бризок на чудовому шовковому платті прабабусі можуть виникнути убивчі водяні плями. Оті «убивчі водяні плями» так налякали прабабусю, що вона погодилася і якомога подалі від води вмостилася на ослінчику з біноклем і відеокамерою.

Сашко, Олекса, Серж, Матвій і Льончик зайняли звичні місця, Максим примостився збоку, щоб бути напихваті, Владик відніс коробку з Джиммі до каюти, а Ледведика приладнав у себе за спиною в рюкзачок, щоб оперативно приймати його телепатичні команди. Владик вмостився на спеціально для нього налаштоване місце, взявся обома руками за важіль управління крилом, який нагадував важіль кермування спортивним літаком, і задер кирпу аж до неба – таким важливим він почувався. Максимові стало так заздрісно, що вся увага і повага зосередилася на малому Владикові, що він ледь не побажав неспіху випробуванням. Вірніше, він побажав, щоб успіх був, але зовсім манюсінський, а вже наступного тижня, коли Владик повернеться додому, а Максим попрактикується у телепатичних сеансах з Ледведиком, вони прийдуть на повторні випробування, і тоді вже на цьому місці сидітиме Максим. І от тоді нехай і буде справжній успіх і навіть тріумф!

Прабабуся махнула їм блакитним мереживним носовичком, давши таким чином старт. Льончик віддав швартові, себто відв'язав яхту від катушки на причалі, відштовхнув її і стрибнув на палубу. Команда налаштувала вітрила – головне вітрило, грот, і передне вітрило, стаксель. Вони привели яхту до вітру, себто повернули носом вітрові назустріч і почали вибирати вітрила, тобто регулювати їх так, щоб вони вщент наповнилися вітром і не тріпотіли. Погода була для випробувань ідеальна – вітер сильний, але не поривчастий, хвилі невеликі і для

«Прекрасної Маркізи» майже невідчутні. Яхта стрімко і водночас плавно віддалялася від берега.

– Гей, Владыку! – крикнув Льончик. – Давай уже, керуй своїм крилом!

– А я й керую, – відповів Владик поважно.

– І як воно виходить? – повернув шкіпер Сашко голову.

– Чудово! Тримаю крило під кутом атаки!

– Тоді – повний вперед! – сам собі скомандував Сашко. – Круто супроти вітру!

Яхту хилило набагато сильніше звичного, здавалося, за такого крену вона перекинеться, але вона і далі трималася стабільно, невпинно набираючи швидкість.

Врешті сталося майже неймовірне для яхти звичайної конструкції – вона вийшла на режим глісади, тобто вже летіла над хвилями, майже не торкаючись поверхні води, наче справжній «Летючий Голландець».

Опір води різко зменшився, і швидкість почала стрімко наростати. Ось вона досягла двадцяти, тоді тридцяти, а тоді сорока вузлів, про що захоплено сповіщав Матвій. Команда кричала від захвату і плескала в долоні на честь Владика – великого винахідника і випробувача аеродинамічного стабілізатора.

А тоді:

– Сорок сім! Сорок вісім! Сорок дев'ять!!! – надсадно кричав Матвій.

Вся команда кинулась до Владика, вони поздоровляли його, наче чемпіона світу, і щиро плескали по плечу, аж доки хтось плеснув так щиро, що Владик упав з пригвинченого до палуби ослінчика. Яхту загрозливо накренило вліво, команда перебігла на правий бік.

Владик швиденько всівся на місце, але вже не зміг вивести крило на кут атаки. На швидкості майже сто кілометрів на годину яхта перекинулася, і всі посипалися в воду, наче перестиглі груші. На щастя, яхта одразу вирівнялась, і це порятувало життя Джиммі, який сидів у зачиненій каюті. Для решти це теж було велике щастя, бо далі не кожен мав на собі рятувальний жилет, як того вимагають приписи з техніки безпеки. Сашко скоренько перерахував голови команди та гостей і полегшено зітхнув. Аж поки не побачив, що поруч із ним плаває поламана щогла, а трохи далі – крило. І тоді він, капітан, заплакав, а вся команда, бовтаючись поряд, пробувала його розрадити майже рекордними результатами, які мали бути зафіксовані Марією Філаретівною на відеокамеру.

Врешті всі видерлись на палубу. Владик скинув рюкзачок і полишив Максима турбуватись про Ледведика, який промок до останньої мікросхемочки і вже не міг пустити в хід свої знамениті трюки з телепортацією чи левітацією, а сам побіг визволяти Джиммі з полону каюти. Команда почала вичерпувати воду, а Сашко витяг із нагрудної кишені мобілку і послав своїм колегам-яхтсменам сигнал мей-дей, тобто, прохання про порятунок. Їм поталанило, бо на причалі саме зібралась команда яхти «Сміливець», за півгодини їх взяли на буксир і ще за якихось чверть години «Прекрасна Маркіза» пришвартувалась до причалу. Радості прабабусі не було меж – і хлопці були живі-здорові, і плаття своє вона не зіпсувала.

Першим ділом обидві команди і їхні гості зібралися круг багаття, яке завбачливо розклали сторож причалу і кілька випадкових рибалок, бо хоча погода була по-серпневому теплою, яхтсмени з «Прекрасної Маркізи» добряче перемерзли і перехвилювалися, тож приємне потріскування сухого хмизу і гарячий чай, що пахнув димом і смакував ромом, привели їх скоренько до тями.

Максим спершу хотів прочитати коротеньку лекцію про небезпеку споживання горілчаних виробів, але Владик переконав його, що то – не горілка, а першокласний ямайський ром, який ямайці п'ють щоденно для профілактики застудних захворювань і який у поміркованих дозах добре впливає на організм. І хоча Максим розумів, що то – чергова побрехенька Владика, але дав себе вмовити,

і їм також налили до чаю по ковточку рому. Прабабуся зробила вигляд, що того не помітила, і це було хоча і непедагогічно, зате дуже мило з її боку, бо виявилось, що ром приємно гріє тіло і заспокоює душу. Прабабуся налила собі рому просто до алюмінієвого кухля, бо лише тепер зрозуміла, як вона на смерть перелякалася, коли команда «Прекрасної Маркізи» на її очах мало не пішла на корм акулам. Вона випила ром одним залпом, а тоді попросила у Сашка цигарку.

– Ти ж знаєш, Ба, я не палю.

– Я теж не палю, – відказала прабабуся, – в усякому разі не палила з молодості, з часів Другої світової війни...

– Ти маєш на увазі – з часів Першої світової, – поправив її невихований онук. – Ну, а тепер, коли ми всі обсохли і відпочили, подивимось відеозапис наших перегонів, – урочисто промовив капітан «Прекрасної Маркізи».

Він зручно вмотивувався на розкладному стільчику, з якого прабабуся вела з'йомки, а присутні з'юрмилились круг нього, аби переглянути запис на екранчику відеокамери.

Прабабуся і справді дуже сумлінно вела відозапис – спочатку дала загальним планом місце історичної події, тоді крупним планом кожного учасника рекордного запливу, і Максим побачив, що всі, за винятком його, вийшли чудово, трималися невимушено і лише він виглядав некіногенічно, себто вийшов набагато гірший, ніж був у житті, а поведився напружено і якимось навіть неприязно. Зате Владик сявав, як голлівудська зірка.

– Максиме, класно ти вийшов, – сказав йому Владик, – не те, що я, – шкірю зуби і головою мотаю, наче кобила в Спасівку.

– А чого кобили в Спасівку головою мотають?

– Не знаю, так завжди говорить пані Рузя.

– Цитуйте, малеча! – роздратовано сказав Олекса. – Дайте спокійно подивитися на рекордний заплив.

– Якби не ця малеча, то і рекорду ніякого б не було, – відповів Владик з самоповагою.

Прабабуся виявилась дуже вмілим оператором – вона ще раз дала панорамну з'йомку, а тоді вже тримала яхту в центрі кадру, так що було добре видно, як вони вийшли на курс супроти вітру, як яхта, набираючи швидкість, пішла під незвичайно високим креном і як Владик майстерно управляв крилом, тримаючи його під кутом атаки, а команда за звичкою бігала з лівого борту на правий, хоча в тому і не було вже нагальної потреби – Аеродинамічний Стабілізатор Крену функціонував бездоганно!

– Дев'ять вузлів! – мовив Сашко захоплено, зчитуючи з екрана відеокамери швидкість. – Ось зараз це станеться!

І це сталось – яхта вийшла в режим глісади, себто вже не йшла водою, а летіла над нею.

– «Летючий Голландець!» – радісно закричав Льончик.

– «Летюча Маркіза!» – сплеснула прабабуся руками. – А ми думали, що стаття про ваші польоти над українськими полями, то твоя, Сашко, рекламна вигадка.

Яхта, котру вже не гальмував опір води, так стрімко набирала швидкість, що її було вже важко втримати в кадрі.

– П'ятнадцять! – затамувавши подих, коментував Сашко. – Вісімнадцять! Двадцять! Ця посудина такого ще не давала.

Натовп почав кричати і свистіти, немов на справжніх перегонах, бо на очах професійних яхтсменів відбувалося неймовірне – яхта вийшла за межі своєї максимальної швидкості.

Раптом камера смикнулася, і на екрані з'явилося усміхнене обличчя вродливої жінки. Вона приязно промовила щось в екран, покрутилася, наче манекенниця,

перед камерою, тоді помахала рукою, ще раз приязно усміхнулась і пішла пірсом далі.

Коли камера помандрувала в бік води і прабабуся впіймала яхту у видошукач, вона вже погойдувалася на воді без щогли і крила, а команда чіплялась за її борт і відпльовувала воду.

Запала така тиша, що було чутно, як Сашко нервово глипає, втягуючи повітря. Він мусів зібрати всю свою витримку в кулак, аби не загорлати на любу родичку, і йому коштувало нелюдських зусиль спитати її дуже тихо і дуже ввічливо:

– Що це значить, Маріє Філаретівно?

– Не кричіть на мене, Олександрє Павловичу! Я свою операторську роботу виконала бездоганно.

Передчуваючи грозу, всі тихенько розбіглися хто куди. Лише Максим і Владик на правах родича і близького приятеля, стояли поруч, щоб прийти на допомогу чи то Сашкові, чи то прабабусі, залежно від ходу розмови.

– Я купив для цього унікального експерименту дорогу відеокамеру і просив Вас, вельмишановна Маріє Філаретівно, лазерний локатор тримати націленим на яхту.

– Ніякої лазерної притичини Ви мені, Олександрє Павловичу, не давали і ні в кого цілитися не веліли.

Сашко застогнав, наче від зубного болю, стис кулаки, намагаючись себе опанувати, і Владик відвів його до води, дорогою заспокійливо примовляючи: «Та, Сашко, ми з тобою ще і рекордів наб'ємо, і над Атлантикою поглисуємо».

– Пра-Ба, то він має на увазі, що у відеокамеру вмонтовано вимірювач швидкості об'єкта, – пояснив Максим якомога спокійніше. – Він просив тебе не випускати його «Маркізу» з поля зору, а ти її загубила.

– Я теж минулого місяця просила його не випускати з поля зору мою Маркізу, а він теж її загубив, і я шукала бідну кізочку три години, але не робила з того трагедії і не підвищувала на старших голос.

– Ну ти і порівняла, – сказав Максим, – тут ішлося про всесвітній рекорд, і ми його побили.

– Побили, от і добре, а ще краще, що не потопилися. Тільки я не розумію, чого ви так хвилюєтесь? Приїдемо наступного разу, то й зніму все наново.

– Наступного разу не буде, – сказав Максим печально.

– Думаєш, Сашко не дасть мені лазерної гармати?

– Не гармати, а локатора, – поправив Максим. – Справа в тому, що експеримент був унікальний, бо крилом управляв не Владик, а Ледведик, телепатично подаючи команди.

– То нехай і далі подає.

– Владик скоро поїде до своїх привидів у Мюнхен.

– Ледведик може подавати їх кому іншому, тобі, наприклад, або мені.

– Бачиш, Пра-Ба, Ледведик може встановлювати постійний телепатичний зв'язок або з ученими найвищого світового масштабу, у яких у голові панує порядок, наприклад, як у мого татка, або з такими малюками, як Владик, чия голова не перевантажена знаннями.

– І що ж, без Ледведикової телепатії управляти крилом неможливо?

– Можна уявити собі систему автоматичного управління, але як її реалізувати?

– Все, що можна уявить, можна врешті і реалізувати, – сказала прабабуся переконливо.

І доки Максим ту сентенцію, себто думку, обмірковував, повернувся Сашко. Він уже трохи заспокоївся, подякував усіх за участь в експерименті, замовив для

гостей «Прекрасної Маркізи» таксі, а сам повернувся до команди для обговорення результатів експерименту.